

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: bezpieczeństwo narodowe

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Uniwersytet Jana
Kochanowskiego w Kielcach

Data przeprowadzenia wizytacji: 24-25 stycznia 2025 r.

Warszawa, 2025 r.

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	6
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	15
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	30
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	37
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	40
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	46
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	49
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	52
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	56
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	59

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr inż. Zbigniew Skwarek, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Krzysztof Ligęza, ekspert PKA
2. dr Justyna Jurczak, ekspert PKA
3. dr Tomasz Kocoł, ekspert PKA ds. pracodawców
4. Monika Adamiec, ekspert PKA ds. studenckich
5. Edyta Lasota-Betżek, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe prowadzonym na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach, została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2024/2025. PKA po raz kolejny oceniła jakość kształcenia na tym kierunku. Polska Komisja Akredytacyjna przeprowadziła ocenę programową w roku 2019 i wydała ocenę pozytywną - Uchwała Nr 662/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 5 września 2019 r. w sprawie oceny programowej na kierunku bezpieczeństwo narodowe prowadzonym na Wydziale Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Odbita obecnie wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą stacjonarnej oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Raport ZO PKA opracowano po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię Raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, przeprowadzonych hospitacji zajęć, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, dokonanego przeglądu infrastruktury dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni, pracownikami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz studentami kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego – w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	bezpieczeństwo narodowe	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne studia niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	nauki o bezpieczeństwie-80% nauki o polityce i administracji-20%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	120 godzin 3 tygodnie 5 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	Bezpieczeństwo UE System bezpieczeństwa RP Zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	126	78
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	2 294 – 2 309 (w zależności od wyboru ścieżki kształcenia)	1 294 – 1 299 (w zależności od wyboru ścieżki kształcenia)
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	93	55
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	93	93

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MEiN z dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2022 poz. 2202).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	81	81
--	----	----

Nazwa kierunku studiów	bezpieczeństwo narodowe	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne studia niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{5,6}	nauki o bezpieczeństwie-80% nauki o polityce i administracji-20%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ⁷ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	-	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	bezpieczeństwo lokalne bezpieczeństwo międzynarodowe Logistyka w bezpieczeństwie Polityka bezpieczeństwa RP	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	54	61
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁸	1531	836-871 (w zależności od wyboru ścieżki kształcenia)
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	61	33
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana	62	62

⁵ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁶ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MEiN z dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2022 poz. 2202).

⁷ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁸ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów		
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	56	56

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁹ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Kryterium spełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Kryterium spełnione
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Kryterium spełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione

⁹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Studia na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach realizowane są na Wydziale Prawa i Nauk Społecznych, Instytut Nauk o Bezpieczeństwie.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego stopnia na profilu ogólnoakademickim opisane zostały w treści przedmiotowego programu studiów w sposób ogólnikowy. Wskazano, że studia na ocenianym kierunku „dostarczają absolwentom zarówno ogólną wiedzę z zakresu bezpieczeństwa, jak i umiejętności praktycznego działania w sytuacjach kryzysowych oraz kompetencje społeczne ułatwiające podejmowanie świadomych i odpowiedzialnych decyzji zwłaszcza w zakresie bezpieczeństwa”.

Zgodnie z deklaracją Uczelni, absolwent studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego stopnia na profilu ogólnoakademickim będzie dysponował „wiedzą z zakresu nauk o bezpieczeństwie, nauk ekonomicznych, prawnych i politycznych, umożliwiającą rozumienie charakteru i mechanizmów funkcjonowania bezpieczeństwa narodowego oraz wiedzą kierunkową z zakresu ogólnej i polskiej problematyki bezpieczeństwa, polityki bezpieczeństwa w wymiarze krajowym i ponadnarodowym, zarządzania bezpieczeństwem (...); umiejętnościami w tym m. in: analizowania i stosowania zasad prawnych oraz procedur bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego w odniesieniu zarówno do skali globalnej czy narodowej, ale także regionalnej i lokalnej, a także zdolnością do refleksji nad integralnością i efektywnością systemu zarządzania kryzysowego jako elementu systemu bezpieczeństwa narodowego; rozpoznawania, diagnozowania i definiowania zasadniczych problemów związanych z szeroko pojętym bezpieczeństwem, umocowanym w historycznych doświadczeniach, a także wyzwań bezpieczeństwa globalnego i europejskiego, nabędzie umiejętności strzeleckie; kompetencjami społecznymi takimi jak m.in.: przygotowanie do pracy na stanowiskach w administracji publicznej (w szczególności w jednostkach organizacyjnych służb państwowych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo narodowe); kierowania zespołami ludzkimi wykonującymi nowe zadania związane z zagrożeniami powodowanymi przez współczesne uwarunkowania cywilizacyjne; posługiwanie się fachową literaturą oraz aktualnym ustawodawstwem z zakresu działalności związanej z bezpieczeństwem narodowym”. Wiedza kierunkowa w dyscyplinie

wiodącej – nauki o bezpieczeństwie – pogłębianą jest na zajęciach w ramach trzech modułów: 1) system bezpieczeństwa RP, 2) zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności, 3) bezpieczeństwo UE.

Absolwent studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego stopnia na profilu ogólnoakademickim jest przygotowany do podjęcia pracy w służbach mundurowych (m.in. Policja, Wojsko Polskie, Straż Graniczna, Państwowa Straż Pożarna), w administracji publicznej państwowej i samorządowej, a także w służbach, inspekcjach i strażach funkcjonujących w sektorze bezpieczeństwa, w szczególności w samorządowych instytucjach zarządzania kryzysowego i ochrony ludności. Ponadto, jest przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia na kierunkach z obszaru nauk społecznych, w tym na kierunku bezpieczeństwo narodowe, politologia, ekonomia, administracja, zarządzanie i kryminologia, a także na studiach podyplomowych.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim zostały określone w programie studiów, gdzie wskazano, że „absolwent będzie dysponował: usystematyzowaną wiedzą w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa, w tym także form jego funkcjonowania oraz współpracy organów w systemie bezpieczeństwa narodowego”. Ważnym aspektem wiedzy będzie charakter oraz standardy różnych dziedzin bezpieczeństwa. Ponadto absolwent pozna strukturę i zadania sił zbrojnych na rzecz obronności kraju i utrzymania pokoju na świecie oraz ich roli w systemie obronnym państwa. Szczególna uwaga zostanie poświęcona zagadnieniom związanym ze standardami z zakresu prawnych aspektów bezpieczeństwa oraz kompetencji i zadań służb bezpieczeństwa publicznego. Istotnym elementem zdobytej wiedzy będzie również uzyskanie wiedzy z zakresu zarządzania kryzysowego oraz strategii bezpieczeństwa w wymiarze krajowym i międzynarodowym; umiejętnościami z zakresu m.in.: poszukiwania prawidłowości w działaniach państw związanych z różnymi aspektami bezpieczeństwa kraju jak również określenia efektywności stosowanych metod oraz narzędzi z punktu widzenia zapewnienia bezpieczeństwa. Absolwent będzie posiadał umiejętność analizy, oceny oraz dyskusji na temat współczesnych form obrony i ochrony ludności cywilnej oraz informacji niejawnych. Ponadto będzie w stanie zaproponować rozwiązania problemów z zakresu bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego, wskazując na celowość działania oraz analizując odpowiedni dobór materiałów źródłowych. Absolwent będzie umiał wykorzystywać doświadczenia historyczne w kształtowaniu potrzeb bezpieczeństwa narodowego z uwzględnieniem wzajemnych relacji między historią a współczesnością. Ponadto będzie potrafił rozpoznać obszary kryzysowe we współczesnym świecie, ze zrozumieniem problemów geografii bezpieczeństwa. Dodatkowym atutem będzie umiejętność prawidłowej interpretacji przepisów prawa związanych z obronnością i bezpieczeństwem oraz umiejętnym wdrażaniem ich w identyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Przede wszystkim absolwent będzie umiał wykorzystać zdobytą wiedzę w praktyce, prognozować i analizować procesy zapewniające bezpieczeństwo. Dodatkowo absolwenta będzie charakteryzować zarówno umiejętność zastosowania najnowszych rozwiązań technicznych (w zakresie techniki i teleinformatyki celem realizowania złożonych zadań), jak również wykorzystania nabytych umiejętności strzeleckich; kompetencjami społecznymi, które pozwolą zrozumieć psychologiczne i socjologiczne mechanizmy współczesnego życia społecznego, prawidłowo ocenić dobór metod działania do zaistniałej sytuacji, jest w stanie przeciwdziałać zagrożeniom bezpieczeństwa. Ponadto absolwent będzie przystosowany do kierowania zespołami ludzkimi w obszarze różnorodnych instytucji bezpieczeństwa. Będzie potrafił używać argumentów uzasadniających podejmowane działania oraz przekonywać do swojego stanowiska w zakresie realizowanych projektów. Będzie w stanie porządkować i analizować źródła wiedzy

o bezpieczeństwie oraz kształtować i rozwijać warsztat badawczy”. Wiedza kierunkowa w dyscyplinie wiodącej – nauki o bezpieczeństwie – pogłębianą jest na zajęciach w ramach czterech modułów: 1) polityka bezpieczeństwa RP, 2) bezpieczeństwo międzynarodowe, 3) bezpieczeństwo lokalne, 4) logistyka w bezpieczeństwie.

Absolwent studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim jest przygotowany do pracy na stanowiskach kierowniczych związanych z bezpieczeństwem narodowym i obronnością, w administracji rządowej i samorządowej oraz służbach specjalnych i mundurowych, a także w sektorze prywatnym (komercyjnym). Ponadto absolwent kierunku bezpieczeństwo narodowe jest przygotowany do pracy w mediach, organizacjach działających na rzecz bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego, akademickich i pozaakademickich instytucjach naukowobadawczych i oświatowych zajmujących się problematyką bezpieczeństwa oraz zespołach zarządzania kryzysowego na różnych szczeblach. Ma również możliwość dalszego kształcenia na studiach doktoranckich oraz podyplomowych z zakresu m.in.: zarządzania kryzysowego, bezpieczeństwa informacji, cyberbezpieczeństwa.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim są zgodne z misją oraz strategią rozwoju Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach na lata 2021-2024 i obejmują dyscypliny przyporządkowane kierunkowi studiów, tj. nauki o bezpieczeństwie (80% ECTS) oraz nauki o polityce i administracji (20% ECTS). Misja i strategia rozwoju Uczelni zostały przyjęte uchwałą nr 1/2021 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia misji i strategii rozwoju Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Misją Uczelni jest „ustawiczne dążenie do ustanawiania dynamicznego partnerstwa ze światem poprzez wykorzystanie osiągnięć naukowych i edukacyjnych warunkujących wszechstronny rozwój Uniwersytetu i jego aktywny udział w podejmowaniu współczesnych wyzwań społecznych, gospodarczych i kulturowych. Jednocześnie we wszystkich swych działaniach Uniwersytet szanuje godność człowieka, różnorodność poglądów oraz akademicką wolność”. W strategii rozwoju Uczelni na lata 2021-2024 wskazano cztery priorytetowe obszary działania: 1) nauka i sztuka; 2) edukacja; 3) przedsiębiorczość; 4) dynamiczna integracja i współpraca z otoczeniem, które uszczegółowione zostały w Planie Działań Uczelni. W każdym ze wskazanych obszarów wyznaczono cel strategiczny, a także zdefiniowano konkretne zadania wraz ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie, terminów realizacji, a także mierników pozwalających ocenić stopień ich wykonania. Przykładowo:

- w obszarze nauki i sztuki za główny cel strategiczny przyjęto „stworzenie zbioru dyscyplin naukowych o wysokim znaczeniu poznawczym i społecznym”, a główne zadania w tym obszarze to: 1) wspieranie rozwoju naukowego pracowników i doktorantów, 2) wspieranie pracowników w procesie pozyskiwania finansowania i realizacji projektów badawczych, 3) dążenie do umiędzynarodowienia badań naukowych, 4) zapewnienie zaplecza naukowego dla prowadzonych badań;
- w obszarze edukacji za główny cel strategiczny przyjęto „zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz zbudowanie atrakcyjnej oferty edukacyjnej”, a główne zadania w tym obszarze to m. in.: 1) dostosowanie programów studiów do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego, 2) doskonalenie zajęć realizowanych z wykorzystaniem

metod i technik kształcenia na odległość, 3) doskonalenie kompetencji nauczycieli akademickich, 4) umiędzynarodowienie procesu kształcenia.

Zgodnie z deklaracją Uczelni również polityka jakości (przyjęta do stosowania w drodze uchwały nr 132/2024 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 26 września 2024 r. w sprawie Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia) pozostaje w bezpośrednim związku z koncepcją i celami kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim, w tym w szczególności w kontekście dbałości o wypełnianie misji i strategii Uczelni w zakresie zapewniania wysokiego poziomu jakości kształcenia i jego stałego doskonalenia oraz budowania kultury jakości na Uczelni.

W toku wizytacji Uczelnia wykazała, że pracownicy Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Jana Kochanowskiego (UJK) w Kielcach aktywnie angażują się w działalność naukową, w tym publikacyjną (artykuły naukowe publikowane w krajowych i międzynarodowych czasopismach naukowych, monografie autorskie, pod redakcją, rozdziały w monografiach naukowych), realizację zadań i projektów badawczych oraz organizację lub współorganizację konferencji naukowych, co wpisuje się w założenia koncepcji kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim.

Koncepcja i cele kształcenia są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy, na co wskazuje opis sylwetek absolwentów studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim. Ponadto, zgodnie z deklaracją Uczelni, koncepcja i cele kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim jest rezultatem współpracy władz Wydziału i Instytutu z interesariuszami wewnętrznymi (tj. nauczycielami akademickimi oraz innymi osobami prowadzącymi zajęcia, a także ze studentami) i zewnętrznymi (przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego). Ponadto, interesariusze zewnętrzeni wchodzi w skład komisji jakości kształcenia działających na poziomie: Uczelni, Wydziału Prawa i Nauk Społecznych, jak również Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie. Ponadto, w ramach działań projakościowych utworzono również Radę Partnerów, która stanowi gremium doradcze i opiniodawcze dla Dyrektora Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie.

Efekty uczenia się na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim przyjęte zostały uchwałą nr 53/2024 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 26 czerwca 2024 r. w sprawie zmiany programu studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku bezpieczeństwo narodowe. Sformułowano 11 opisów kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, 10 w zakresie umiejętności oraz 6 w zakresie kompetencji społecznych.

Opisy efektów uczenia się dla kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego stopnia na profilu ogólnoakademickim są zgodne z koncepcją i celami kształcenia, profilem ogólnoakademickim oraz zakresem działalności naukowej Uczelni.

Opisy kierunkowych efektów uczenia się na studiach pierwszego stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe na profilu ogólnoakademickim w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych są zgodne z dyscypliną wiodącą (nauki o bezpieczeństwie – 80% ECTS) oraz dyscypliną nauki o polityce i administracji (20% ECTS). Opisy kierunkowych efektów uczenia się na kierunku bezpieczeństwo narodowe w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych co do zasady uwzględniają uniwersalną charakterystykę pierwszego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji

odpowiednio dla poziomu 6. wskazaną w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. 2020.226. t. j.) oraz charakterystykę drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomu 6. określoną w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. 2018 poz. 2218).

W opinii ZO w dwóch przypadkach opisy kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy właściwe dla kierunku studiów sformułowano w sposób niezrozumiały:

- BN1A_W01: zna i rozumie w zaawansowanym stopniu organizację i struktury wspólnot regionalnych i lokalnych oraz znaczenie zachowania w nich bezpieczeństwa, a także zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości;
- BN1A_W04: zna i rozumie w zaawansowanym stopniu proces podejmowania decyzji oraz mechanizmy zarządzania w sferze bezpieczeństwa z uwzględnieniem etycznych aspektów, a także zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego.

Wobec powyższego sformułowano stosowną rekomendację.

Ponadto, biorąc pod uwagę zakres (pojemność) efektu uczenia się w zakresie wiedzy BN1A_W02 uzasadnionym jest wyodrębnienie dwóch niezależnych opisów efektów uczenia się, co w następstwie umożliwi dobór adekwatnych metod weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się:

- BN1A_W02: zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zagadnienia związane z wiedzą o państwie, władzy, polityce i administracji oraz prawie i ich rolach w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w wymiarze polskim i europejskim; a także zna zasady funkcjonowania systemu politycznego oraz organizacji i instytucji społeczno-politycznych w sferze bezpieczeństwa w wymiarze społecznym, ekonomicznym, militarnym, politycznym.

Wobec powyższego sformułowano stosowną rekomendację.

Opisy kierunkowych efektów uczenia się w zakresie umiejętności uwzględniają charakterystykę drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomu 6. określoną w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. 2018 poz. 2218) w zakresie wykorzystania wiedzy (BN1A_U01 – BN1AU08, BN1A_U10), komunikowania się (BN1A_U01, BN1A_U02, BN1A_U06, BN1A_U09), organizacji pracy (BN1A_U05, BN1A_U10) oraz uczenia się (BN1A_U03).

Kierunkowy efekt uczenia się w zakresie umiejętności BN1A_U09 (potrafi posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego) uwzględnia komunikowanie się w języku obcym.

Opisy kierunkowych efektów uczenia się w zakresie kompetencji społecznych uwzględniają charakterystykę drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomu 6. określoną w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. 2018 poz. 2218) w zakresie oceny (BN1A_K02, BN1A_K03), odpowiedzialności (BN1A_K01 – BN1A_K03) oraz roli zawodowej (BN1A_K04 – BN1A_K06).

W kilku przypadkach wskazane w kartach zajęć opisy efektów uczenia się są kopią opisów kierunkowych zawartych w programie studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach

pierwszego stopnia, nie uwzględniają wszystkich kategorii opisowych charakterystyki drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomu 6. lub nie zostały właściwie powiązane z kodem składnika opisu kierunkowego efektu uczenia się. Przykładowo:

- *Bezpieczeństwo narodowe*: efekty uczenia się w zakresie umiejętności są kopią efektów kierunkowych: U01 – BN1A_U02: umie określić rolę państwa i bezpieczeństwa w życiu społeczeństwa oraz wyjaśnić kompetencje poszczególnych instytucji państwowych w obszarze bezpieczeństwa publicznego, a także aktywnie uczestniczyć w debacie publicznej i argumentować swoje wypowiedzi; U02 – BN1A_U04: potrafi dostrzegać i oceniać społeczne oczekiwania odnośnie instytucji społeczno-politycznych oraz zagrożenia dla porządku społecznego, prawnego i politycznego, a także prognozować zjawiska wpływające na bezpieczeństwo narodowe oraz zagrożenia dla istniejącego porządku prawnego, społecznego i politycznego;
- *Bezpieczeństwo kulturowe*: sformułowano trzy efekty uczenia się w zakresie wiedzy, nie sformułowano efektów uczenia się w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych;
- *Ćwiczenia strzeleckie*: efekt uczenia się w zakresie wiedzy W01 (zna ogólne zasady budowy, bezpieczeństwa i obsługi broni palnej) przypisano do kierunkowego efektu uczenia się BN1A_W02 (zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zagadnienia związane z wiedzą o państwie, władzy, polityce i administracji oraz prawie i ich rolach w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w wymiarze polskim i europejskim; a także zna zasady funkcjonowania systemu politycznego oraz organizacji i instytucji społeczno-politycznych w sferze bezpieczeństwa w wymiarze społecznym, ekonomicznym, militarnym, politycznym).

Wobec powyższego sformułowano stosowną rekomendację.

Opis kierunkowych efektów uczenia się na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim przyjęte zostały uchwałą nr 54/2024 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 26 czerwca 2024 r. w sprawie zmiany programu studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku bezpieczeństwo narodowe. Sformułowano 14 opisów kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, 13 w zakresie umiejętności oraz 7 w zakresie kompetencji społecznych.

Opisy efektów uczenia się dla kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim co do zasady są zgodne z koncepcją i celami kształcenia, profilem ogólnoakademickim oraz zakresem działalności naukowej Uczelni.

Opisy kierunkowych efektów uczenia się na studiach drugiego stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe na profilu ogólnoakademickim w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych są zgodne z dyscypliną wiodącą (nauki o bezpieczeństwie – 80% ECTS) oraz dyscypliną nauki o polityce i administracji (20% ECTS).

Opisy kierunkowych efektów uczenia się dla kierunku studiów bezpieczeństwo narodowe w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych co do zasady uwzględniają uniwersalną charakterystykę pierwszego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji odpowiednio dla poziomu 7. wskazaną w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. 2020.226. t. j.) oraz charakterystykę drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomu 7. określoną w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. 2018 poz. 2218).

W opinii ZO w sposób niezrozumiały sformułowany został efekt uczenia się w zakresie wiedzy BN2A_W09 (zna i rozumie w pogłębionym stopniu stanowiska nauki o bezpieczeństwie na temat struktur i instytucji związanych z bezpieczeństwem na poziomie lokalnym i globalnym). Wobec powyższego sformułowano stosowną rekomendację.

Opisy kierunkowych efektów uczenia się w zakresie umiejętności zasadniczo uwzględniają charakterystykę drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomu 7. określoną w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. 2018 poz. 2218) w zakresie wykorzystania wiedzy (BN2A_U01 – BN2A_U12), komunikowania się (BN2A_U01, BN2A_U02, BN2A_U07, BN2A_U11, BN2A_U13), organizacji pracy (BN2A_U08, BN2A_U10) oraz uczenia się (BN2A_U01, BN2A_U07, BN2A_U11).

Kierunkowy efekt uczenia się w zakresie umiejętności BN2A_U13 (posiada umiejętności językowe z zakresu specjalistycznej terminologii z bezpieczeństwa poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego) uwzględnia komunikowanie się w języku obcym.

Opisy kierunkowych efektów uczenia się w zakresie kompetencji społecznych uwzględniają charakterystykę drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomu 7. określoną w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. 2018 poz. 2218) w zakresie oceny (BN2A_K01, BN2A_K02, BN2A_K06, BN2A_K07), odpowiedzialności (BN2A_K02, BN2A_K04, BN2A_K01 BN2A_K06, BN2A_K07) oraz roli zawodowej (BN2A_K03, BN2A_BN2A_K04, BN2A_U01 BN2A_K05).

W kilku przypadkach wskazane w kartach zajęć opisy efektów uczenia się są kopią opisów kierunkowych zawartych w programie studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach drugiego stopnia, nie uwzględniają wszystkich kategorii opisowych lub nie zostały właściwie powiązane z kodem składnika opisu (kategorii opisowej) kierunkowego efektu uczenia się. Przykładowo:

- *Metodologia badań nad bezpieczeństwem:*
 - efekt uczenia się w zakresie wiedzy jest kopią efektu kierunkowego: W01 (ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu nauk o bezpieczeństwie w relacji do nauk społecznych, rozumie zależności między podmiotami i przedmiotami bezpieczeństwa i ich otoczeniem) przypisano do kierunkowych efektów uczenia się BN2A_W01 (zna i rozumie w pogłębionym stopniu miejsce i znaczenie nauk o bezpieczeństwie oraz nauk o polityce i administracji w relacji do nauk społecznych) i BN2A_W04 (zna i rozumie w pogłębionym stopniu zależności między podmiotami i przedmiotami bezpieczeństwa oraz ich otoczeniem);
 - W02 (zna i rozumie w pogłębionym stopniu teorię i praktykę występujących problemów bezpieczeństwa oraz zasady ich rozwiązywania) przyporządkowano do kierunkowych efektów uczenia się BN2A_W06 (zna i rozumie w pogłębionym stopniu metody oceny ryzyka i modelowania złożonych zjawisk i procesów bezpieczeństwa, rozpoznaje obszary kryzysowe we współczesnym świecie, a także rozumie problemy geografii i logistyki bezpieczeństwa) i BN2A_W07 (zna i rozumie w pogłębionym stopniu reguły i prawidłowości rządzące organizowaniem oraz kierowaniem strukturami związanymi z bezpieczeństwem oraz rozumie ich znaczenie, jak również ma wiedzę na temat nowych technologii wykorzystywanych

w praktyce bezpieczeństwa, zna specyfikę logistycznego projektowania systemów bezpieczeństwa);

- *Siły i służby specjalne na świecie*: sformułowano dwa efekty uczenia się w zakresie wiedzy, nie sformułowano efektów uczenia się w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1¹⁰ (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim są zgodne z misją oraz strategią rozwoju Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach na lata 2021-2024, mieszczą się w dyscyplinach, do których przyporządkowany został kierunek studiów tj. nauki o bezpieczeństwie (80% ECTS) i nauki o polityce i administracji (20% ECTS) oraz działalnością naukową podejmowaną na Uczelni w tych dyscyplinach.

Koncepcja i cele kształcenia są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy, na co wskazuje opis sylwetek absolwentów studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim.

Efekty uczenia się dla kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim są zgodne z koncepcją i celami kształcenia, profilem ogólnoakademickim oraz zakresem działalności naukowej Uczelni, a także mieszczą się w dyscyplinach, do których przyporządkowany został kierunek studiów (nauki o bezpieczeństwie i nauki o polityce i administracji).

Kierunkowe efekty uczenia się określone w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych co do zasady są zgodne z zakresem działalności naukowej Uczelni w dyscyplinach, do których przyporządkowany został kierunek studiów oraz uwzględniają kompetencje badawcze, komunikowanie się w języku obcym i kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej.

W zbiorze kierunkowych efektów uczenia się na poziomie studiów pierwszego stopnia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uwzględniono uniwersalną charakterystykę pierwszego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji odpowiednio dla poziomu 6. określoną w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. 2020.226. t. j.) oraz charakterystykę drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomu 6. określoną w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie

¹⁰W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. 2018 poz. 2218).

W zbiorze kierunkowych efektów uczenia się na poziomie drugiego pierwszego stopnia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uwzględniono uniwersalną charakterystykę pierwszego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji odpowiednio dla poziomu 7. określoną w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. 2020.226. t. j.) oraz charakterystykę drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomu 7. określoną w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. 2018 poz. 2218).

W dominującej większości kierunkowe efekty uczenia się na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, opisują wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiąmane przez studentów.

W opinii ZO kierunkowe efekty uczenia się BN1A_W01, BN1A_W04, BN2A_W09 sformułowano w sposób niezrozumiały i wymagają one doprecyzowania. Ponadto, w kilku przypadkach wskazane w kartach zajęć opisy efektów uczenia się stanowią kopię opisów kierunkowych zawartych w programie studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe odpowiednio na studiach pierwszego i drugiego stopnia, nie uwzględniają wszystkich kategorii opisowych charakterystyki drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji lub nie zostały właściwie powiązane z kodem składnika opisu kierunkowego efektu uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie stwierdzono

Rekomendacje

1. Rekomenduje się doprecyzowanie brzmienia kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy BN1A_W01, BN1A_W04, BN2A_W09.
2. Rekomenduje się weryfikację brzmienia efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych zajęć zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, w tym w szczególności z uwzględnieniem specyfiki zajęć, kategorii opisowych charakterystyki drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji odpowiednio dla poziomu studiów pierwszego i drugiego stopnia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz ich właściwego powiązania z kodem składnika opisu kierunkowego efektu uczenia.

Zalecenia

Nie sformułowano

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Program studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia na profilu ogólnoakademickim został zatwierdzony uchwałą nr 53/2024 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 26 czerwca 2024 r. w sprawie zmiany programu studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku bezpieczeństwo narodowe.

Program studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim został zatwierdzony uchwałą nr 54/2024 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 26 czerwca 2024 r. w sprawie zmiany programu studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku bezpieczeństwo narodowe.

Treści programowe na kierunku bezpieczeństwo narodowe na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim są zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się, są specyficzne oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany, oraz zakres działalności naukowej Uczelni w tych dyscyplinach.

Opiniowane programy studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe uwzględniają zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzeniem działalności naukowej w Uczelni w zakresie nauk o bezpieczeństwie, w tym realizowanych projektów i działalności publicystycznej nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego (WNS UJK) w Kielcach oraz innych osób prowadzących zajęcia na kierunku. W wyniku analizy programów studiów ustalono, że łączna liczba punktów ECTS przypisana zajęciom związanym z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową to 93 na studiach pierwszego stopnia i 63 na studiach drugiego stopnia, spełniony zatem został warunek określony w §3 ust. 5 pkt 2) Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów.

Łączna liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego stopnia na profilu ogólnoakademickim i uzyskania tytułu zawodowego licencjata wynosi 180 ECTS, co oznacza 30 ECTS na każdy z sześciu semestrów. Spełniony został warunek określony w art. 63 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.) – kształcenie realizowane jest w łącznym wymiarze:

- 4 594 godz. na studiach stacjonarnych, w tym 2 414 godz. (grupa zajęć: system bezpieczeństwa RP oraz bezpieczeństwo UE) oraz 2 429 godz. (grupa zajęć: zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności) – łączna liczba 97 ECTS przypisana została do zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia;
- 4 534 godz. na studiach niestacjonarnych, w tym 1 419 godz. (grupa zajęć: system bezpieczeństwa RP oraz bezpieczeństwo UE) oraz 1 414 godz. (grupa zajęć: zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności) – łączna liczba 56 ECTS przypisana została do zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia.

W programie studiów drugiego stopnia na ocenianym kierunku wskazuje się, że łączna liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów i uzyskania tytułu zawodowego magistra to 120 ECTS (odpowiednio po 30 ECTS w każdym z czterech semestrów). Kształcenie realizowane jest w łącznym wymiarze:

- 3 026 godz. na studiach stacjonarnych, w tym 1 531 godz. (61 ECTS) zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia;
- 3 026 godz. na studiach niestacjonarnych, w tym 851 godz. (34 ECTS) zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia.

Program studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach na profilu ogólnoakademickim przewiduje:

na studiach pierwszego stopnia:

- o łączną liczbę 5 punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych (*Filozofia bezpieczeństwa, Najnowsza historia powszechna, Podstawy logiki*);
- o łączną liczbę 72 punktów ECTS, jaką student uzyskuje realizując zajęcia podlegające wyborowi;
- o zajęcia z wychowania fizycznego w wymiarze 60 godz. na studiach stacjonarnych;
- o zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w wymiarze 4 godz. na studiach stacjonarnych (*Ochrona ludności w czasie konfliktów zbrojnych, Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych*);

na studiach drugiego stopnia:

- o łączną liczbę 8 punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych (*Język obcy, Filozofia i etyka bezpieczeństwa, Historyczne aspekty bezpieczeństwa*);
- o łączną liczbę 52 punktów ECTS, jaką student uzyskuje realizując zajęcia podlegające wyborowi;
- o zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w wymiarze 4 godz. na studiach stacjonarnych (*Euroazjatycki wymiar bezpieczeństwa, Środkowoeuropejski wymiar bezpieczeństwa*).

W opinii ZO w programach studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim w sposób niewłaściwy dokonano powiązania efektów uczenia się i treści programowych zapewniających osiągnięcie tych efektów. W przedmiotowych programach studiów wskazuje się na „zajęcia, minimalną liczbę punktów ECTS, treści programowe i odniesienie do efektów uczenia się na kierunku”. Przykładowo:

studia pierwszego stopnia:

- *Filozofia bezpieczeństwa:*
 - o treści programowe: Działy, dziedziny i funkcje filozofii a pojęcie bezpieczeństwa. Najważniejsze problemy filozofii starożytnej. Filozofia a teologia średniowiecza. Renesansowy antropocentryzm. Nowożytny racjonalizm. Filozofia oświecenia. Filozofia XIX w. Rola filozofii we współczesnym świecie;
 - o odniesienie do efektów uczenia się na kierunku: BN1A_W01, BN1A_W04, BN1A_W10;
- *Wstęp do teorii bezpieczeństwa:*
 - o treści programowe: Stan nauk o bezpieczeństwie i główne kierunki badań. Tradycyjne i współczesne pojęcie bezpieczeństwa. Kompleksowa teoria bezpieczeństwa. Współczesne wyzwania i zagrożenia dla bezpieczeństwa zewnętrznego oraz wewnętrznego państwa. Podmiotowy i przedmiotowy wymiar bezpieczeństwa

zewnętrznego oraz wewnętrznego. Metody, środki i instrumenty zapewnienia bezpieczeństwa zewnętrznego oraz wewnętrznego. Zacieranie się granic między bezpieczeństwem zewnętrznym a wewnętrznym w warunkach globalizacji i integracji regionalnej. Rola mocarstw w zapewnieniu bezpieczeństwa. Prognoza rozwoju bezpieczeństwa uniwersalistyczna, ogólnoeuropejska i euroatlantycka;

- o odniesienie do efektów uczenia się na kierunku: BN1A_W02, BN1A_W05, BN1A_W06, BN1A_U03, BN1A_U08, BN1A_K01, BN1A_K03, BN1A_K06;

studia drugiego stopnia:

- *Służby bezpieczeństwa i porządku publicznego:*
 - o treści programowe: Podstawowe pojęcia związane ze służbami bezpieczeństwa i porządku publicznego. Wspecjalizowane organizacje państwowe podległe MSWiA i Prezesowi Rady Ministrów. Samorządowe formacje porządkowe;
 - o odniesienie do efektów uczenia się na kierunku: BN2A_W03, BN2A_W07, BN2A_W12, BN2A_U07, BN2A_U09, BN2A_K01);
- *Strategie bezpieczeństwa wybranych państw:*
 - o treści programowe: Strategia bezpieczeństwa narodowego - system. Strategiczne środowisko bezpieczeństwa państwa – istota, uwarunkowania, kierunki ewolucji. Problemy strategiczne i aspekty bezpieczeństwa - komplementarność celów, interesów, potrzeb państw zaliczanych do tzw. „państw mocarstw” (USA, Rosja, Chiny) oraz wybranych państw europejskich. Uwarunkowania realizacji strategii bezpieczeństwa oraz problemy strategiczne i sposoby ich rozwiązywania;
 - o odniesienie do efektów uczenia się na kierunku: BN2A_W01, BN2A_W02, BN2A_W07, BN2A_U01, BN2A_U03, BN2A_U07, BN2A_K01, BN2A_K03, BN2A_K05).

Wobec powyższego, sformułowano stosowną rekomendację.

Ponadto, w programach studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na profilu ogólnoakademickim w odniesieniu do grup zajęć do wyboru oraz grup zajęć fakultatywnych efekty uczenia się zostały przypisane do poszczególnych zajęć, a nie treści programowych. Przykładowo:

na studiach pierwszego stopnia:

- grupa zajęć fakultatywnych I:
 - o treści programowe: *Podstawy prawa karnego, Podstawy prawa wykroczeń, Bezpieczeństwo ruchu drogowego, Socjologia bezpieczeństwa, Ćwiczenia strzeleckie;*
 - o odniesienie do efektów uczenia się na kierunku: BN1A_W01, BN1A_W02, BN1A_W05, BN1A_W06, BN1A_W09, BN1A_U01, BN1A_U02, BN1A_U03, BN1A_U04, BN1A_U07, BN1A_U10, BN1A_K01, BN1A_K02, BN1A_K03, BN1A_K04;

na studiach drugiego stopnia:

- grupa zajęć do wyboru w zakresie polityki bezpieczeństwa RP:
 - o treści programowe: *Strategia i system bezpieczeństwa RP, Bezpieczeństwo społeczne, Geografia bezpieczeństwa, Siły zbrojne RP, Bezpieczeństwo ekonomiczne, Bezpieczeństwo informacyjne i cyberbezpieczeństwo, Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych, Służby specjalne w Polsce, Bezpieczeństwo lokalne w systemie*

bezpieczeństwa narodowego, Prognozowanie i planowanie zagrożeń oraz wyzwań, Negocjacje, Seminarium magisterskie;

- o odniesienie do efektów uczenia się na kierunku: BN2A_W01, BN2A_W02, BN2A_W04, BN2A_W05, BN2A_W06, BN2A_W07, BN2A_W08, BN2A_W09, BN2A_W10, BN2A_W11, BN2A_W12, BN2A_W13. BN2A_U01, BN2A_U02, BN2A_U03. BN2A_U04, BN2A_U06, BN2A_U07, BN2A_U08, BN2A_U09, BN2A_U11, BN2A_K01, BN2A_K02, BN2A_K03, BN2A_K04. BN2A_K05, BN2A_K06, BN2A_K07.

Reasumując, efekty uczenia się nie zostały powiązane z konkretnymi treściami programowymi zapewniającymi ich osiągnięcie, a raczej przypisane do zajęć. W tym zakresie nie został zatem spełniony warunek określony w §3 ust. 1 pkt 3) Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów.

Ponadto, w programach studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe zajęciom lub grupom zajęć nie przypisano łącznej liczby godzin ich realizacji (wskazano wyłącznie „minimalną liczbę punktów ECTS”), w następstwie czego liczba godzin zajęć dydaktycznych nie została przypisana do treści programowych, co ponownie uznać należy za wadę programu studiów, która w następstwie uniemożliwia ocenę osiągnięcia przez studenta wszystkich zakładanych efektów uczenia się. W związku z powyższym sformułowano stosowną rekomendację.

Łączna liczba godzin zajęć lub grup zajęć odpowiednio na studiach pierwszego i drugiego stopnia, z uwzględnieniem formy ich prowadzenia, została wskazana w załącznikach do raportu samooceny pn. Harmonogramach Realizacji Programu Studiów (plany studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia), które nie stanowią jednak integralnej części programu studiów zatwierdzonych uchwałą Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.

W programie studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego stopnia na profilu ogólnoakademickim wyróżniono:

- zajęcia kształcenia ogólnego (19 ECTS);
- zajęcia podstawowe/kierunkowe (86 ECTS);
- grupę zajęć do wyboru (58 ECTS), w ramach której wyodrębniono trzy moduły: 1) system bezpieczeństwa RP, 2) zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności, 3) bezpieczeństwo UE;
- dwie grupy zajęć fakultatywnych (12 ECTS);
- praktyki (5 ECTS).

Sekwencja zajęć lub grup zajęć uwzględnionych w programie studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego stopnia na profilu ogólnoakademickim jest właściwa. W pierwszym semestrze realizowane są zajęcia o charakterze ogólnym. W kolejnym semestrze wprowadzane są grupy zajęć kierunkowych, które bezpośrednio wpisują się w uzyskiwanie przyjętych efektów uczenia się (np. *Bezpieczeństwo państwa, Instytucjonalizm bezpieczeństwa międzynarodowego czy Prawne aspekty bezpieczeństwa i porządku publicznego*). Na drugim semestrze studiów studenci wybierają grupy zajęć do wyboru spośród trzech ścieżek: system bezpieczeństwa RP, zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności lub bezpieczeństwo UE. Ścieżki grup zajęć do wyboru są realizowane od trzeciego semestru studiów, jednocześnie grupy zajęć podstawowe/kierunkowe charakteryzują się znacznie większym poziomem szczegółowości. Od czwartego semestru prowadzone jest seminarium dyplomowe oraz grupy zajęć z grupy fakultatywnych.

W programie studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim wyróżniono:

- zajęcia kształcenia ogólnego (9 ECTS);
- zajęcia podstawowe/kierunkowe (59 ECTS);
- grupę zajęć do wyboru (46 ECTS), w ramach której wyodrębniono cztery moduły: 1) polityka bezpieczeństwa RP, 2) bezpieczeństwo międzynarodowe, 3) bezpieczeństwo lokalne, 4) logistyka w bezpieczeństwie;
- dwie grupy zajęć fakultatywnych (6 ECTS).

Sekwencja zajęć lub grup zajęć uwzględnionych w programie studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim jest właściwa. Na studiach drugiego stopnia uwzględniono pogłębienie efektów uczenia się uzyskanych na pierwszym stopniu studiów. Studenci rozpoczynający ten poziom studiów dysponują zaawansowanym poziomem wiedzy (związanej z osiągnięciem efektów uczenia się na 6 poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji), uzyskanej w trakcie studiów pierwszego stopnia (w przypadku absolwentów studiów z dziedziny nauk społecznych) bądź zweryfikowanej w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej (absolwenci spoza dziedziny nauk społecznych).

Biorąc pod uwagę złożoność i specyfikę treści programowych wskazanych w kartach poszczególnych zajęć, liczbę i opisy efektów uczenia się przypisane poszczególnym zajęciom lub grupom zajęć, a także liczbę godzin zajęć dydaktycznych i przewidywany nakład pracy własnej studenta uniemożliwić może osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się. W opinii ZO proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w ramach poszczególnych form kształcenia (studia stacjonarne i niestacjonarne) nie zostały poprawnie oszacowane zarówno w programie studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia, w tym z uwzględnieniem liczby i specyfiki efektów uczenia się. Analiza treści zawartych w harmonogramach studiów wskazuje, że szacowany nakład pracy własnej studenta uniemożliwić może osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się. Przykładowo:

studia pierwszego stopnia

- *Historia wojen i wojskowości* (5 ECTS): efekty uczenia się w zakresie wiedzy (BN1A_W02, BN1A_W03, BN1A_W06), umiejętności (BN1A_U02, BN1A_U04, BN1A_U05) i kompetencji społecznych (BN1A_K05, BN1A_K06):
 - o studia stacjonarne: udział w wykładach: 30 godz.; udział w ćwiczeniach: 30 godz., całkowity nakład pracy własnej studenta: 65 godz.;
 - o studia niestacjonarne: udział w wykładach: 15 godz.; udział w ćwiczeniach: 15 godz., całkowity nakład pracy własnej studenta: 95 godz.;
- *Metodologia badań społecznych* (4 ECTS): efekty uczenia się w zakresie wiedzy (BN1A_W11), umiejętności (BN1A_U03, BN1A_U04, BN1A_U06) i kompetencji społecznych (BN1A_K02, BN1A_K04):
 - o studia stacjonarne: udział w wykładach: 15 godz.; udział w ćwiczeniach: 30 godz., całkowity nakład pracy własnej studenta: 55 godz.;
 - o studia niestacjonarne: udział w wykładach: 10 godz.; udział w ćwiczeniach: 10 godz., całkowity nakład pracy własnej studenta: 80 godz.;
- *Infrastruktura krytyczna* (3 ECTS): efekty uczenia się w zakresie wiedzy (BN1A_W02, BN1A_W06), umiejętności (BN1A_U03, BN1A_U07) i kompetencji społecznych (BN1A_K02);

- o studia stacjonarne: udział w wykładach: 15 godz.; udział w ćwiczeniach: 30 godz., całkowity nakład pracy własnej studenta: 30 godz.;
- o studia niestacjonarne: udział w wykładach: 10 godz.; udział w ćwiczeniach: 15 godz., całkowity nakład pracy własnej studenta: 50 godz.
- *Psychologia rozwoju osobistego* (2 ECTS): efekty uczenia się w zakresie wiedzy (BN1A_W01, BN1A_W03, BN1A_W09), umiejętności (BN1A_U01, BN1A_U02, BN1A_U07) i kompetencji społecznych (BN1A_K01, BN1A_K02 BN1A_K06):
 - o studia stacjonarne: udział w wykładach: 30 godz.; udział w ćwiczeniach: 0 godz., całkowity nakład pracy własnej studenta: 20 godz.;
 - o studia niestacjonarne: udział w wykładach: 15 godz.; udział w ćwiczeniach: 0 godz., całkowity nakład pracy własnej studenta: 35 godz.;

studia drugiego stopnia

- *Teoria bezpieczeństwa* (5 ECTS): efekty uczenia się w zakresie wiedzy (BN2A_W01, BN2A_W02, BN2A_W05, BN2A_W06, BN2A_W07), umiejętności (BN2A_U03, BN2A_U06, BN2A_U08, BN2A_U09) i kompetencji społecznych (BN2A_K04, BN2A_K05):
 - o studia stacjonarne: udział w wykładach: 30 godz.; udział w ćwiczeniach: 30 godz., całkowity nakład pracy własnej studenta: 65 godz.;
 - o studia niestacjonarne: udział w wykładach: 15 godz.; udział w ćwiczeniach: 15 godz., całkowity nakład pracy własnej studenta: 95 godz.;
- *NATO we współczesnym środowisku bezpieczeństwa* (4 ECTS): efekty uczenia się w zakresie wiedzy (BN2A_W02), umiejętności (BN2A_U02, BN2A_U06) i kompetencji społecznych (BN2A_K02):
 - o studia stacjonarne: udział w wykładach: 30 godz.; udział w ćwiczeniach: 15 godz., całkowity nakład pracy własnej studenta: 55 godz.;
 - o studia niestacjonarne: udział w wykładach: 10 godz.; udział w ćwiczeniach: 10 godz., całkowity nakład pracy własnej studenta: 80 godz.;
- *Filozofia i etyka bezpieczeństwa* (3 ECTS): efekty uczenia się w zakresie wiedzy (BN2A_W01, BN2A_W05, BN2A_W10, BN2A_W13), umiejętności (BN2A_U01, BN2A_U03, BN2A_U04) i kompetencji społecznych (BN2A_K01, BN2A_K02, BN2A_K07):
 - o studia stacjonarne: udział w wykładach: 30 godz.; udział w ćwiczeniach: 15 godz., całkowity nakład pracy własnej studenta: 30 godz.;
 - o studia niestacjonarne: udział w wykładach: 15 godz.; udział w ćwiczeniach: 10 godz., całkowity nakład pracy własnej studenta: 50 godz.
- *Metodologia badań nad bezpieczeństwem* (2 ECTS): efekty uczenia się w zakresie wiedzy (BN2A_W01, BN2A_W04, BN2A_W05, BN2A_W06, BN2A_W07, BN2A_W11), umiejętności (BN2A_U02, BN2A_U06, BN2A_U09) i kompetencji społecznych (BN2A_K04, BN2A_K05, BN2A_K06):
 - o studia stacjonarne: udział w wykładach: 15 godz.; udział w ćwiczeniach: 15 godz., całkowity nakład pracy własnej studenta: 20 godz.;
 - o studia niestacjonarne: udział w wykładach: 10 godz.; udział w ćwiczeniach: 10 godz., całkowity nakład pracy własnej studenta: 30 godz.;

W opinii ZO szacowany nakład pracy studentów, w tym w szczególności wymiar godzin pracy własnej, może uniemożliwić im osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się. W tym kontekście

organizacja procesu nauczania zdaje się nie zapewniać efektywnego wykorzystania czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się w stosunku do problematyki zajęć i założonych efektów uczenia się.

Program studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na profilu ogólnoakademickim uwzględnia zajęcia w zakresie znajomości co najmniej jednego języka obcego:

na studia pierwszego stopnia:

zajęcia językowe realizowane są w semestrach drugim, trzecim, czwartym i piątym, w łącznym wymiarze 120 godz. (studia stacjonarne) i 90 godz. (studia niestacjonarne) zajęć dydaktycznych (9 ECTS). Opis kierunkowego efektu uczenia się w zakresie umiejętności uwzględnia zdolność do komunikowania się w języku obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego:

- BN1A_U09: potrafi posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

na studia drugiego stopnia:

zajęcia językowe realizowane są w semestrach drugim i trzecim, w łącznym wymiarze 60 godz. (studia stacjonarne) i 30 godz. (studia niestacjonarne) zajęć dydaktycznych (3 ECTS). Opis kierunkowego efektu uczenia się w zakresie umiejętności uwzględnia zdolność do komunikowania się w języku obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego:

- BN2A_U13: posiada umiejętności językowe z zakresu specjalistycznej terminologii z bezpieczeństwa na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Program studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach stacjonarnych na profilu ogólnoakademickim przewiduje możliwość kształcenia na odległość (e-learning). Zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w wymiarze 4 godz. to:

na studia pierwszego stopnia:

- *Ochrona ludności w czasie konfliktów zbrojnych;*
- *Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych*

na studia drugiego stopnia:

- *Euroazjatycki wymiar bezpieczeństwa;*
- *Środkowoeuropejski wymiar bezpieczeństwa).*

Zgodnie z deklaracją Uczelni, kształcenie prowadzone jest z wykorzystaniem narzędzi: Platforma e-learningowa UJK, Microsoft 365 (Teams, Forms), Wirtualna Uczelnia (WU), Dostęp do czasopism online oraz zasobów wewnętrznych UJK.

Formy realizacji zajęć wskazane w programach studiów to:

- wykład, wykład specjalistyczny (grupa I);
- ćwiczenia, konwersatorium, laboratorium, praktyki, seminarium, warsztaty (grupa II);
- projekt własny, e-learning (grupa III).

Metody kształcenia wyspecyfikowane w kartach zajęć to m.in.: metody podające, wykład problemowy, objaśnienia, metody problemowe, dyskusja, projekt ćwiczeniowy, samodzielna analiza

materiałów źródłowych. Wskazane formy i metody kształcenia są zróżnicowane i stymulują studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się i przygotowania do prowadzenia działalności naukowej w naukach o bezpieczeństwie lub ich udziału w tej działalności.

Prowadzący zajęcia określa formę weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się przez studenta w karcie zajęć. Wszystkie formy weryfikacji osiągnięć studenta uzyskanych w ramach zajęć w danym semestrze odnotowuje się w kartach okresowych osiągnięć studenta. Podstawą oceny realizacji osiągnięcia efektów uczenia się w trakcie studiów są:

- prace etapowe: kolokwia, sprawdziany, prace zaliczeniowe, referaty, prezentacje, case studies;
- egzaminy: ustne, pisemne, testowe lub praktyczne;
- zaliczenie i zaliczenie z oceną.

Ponadto, zgodnie z deklaracją Uczelni, weryfikacja i ocena efektów uczenia się osiąganych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia odbywa się poprzez:

- proces dyplomowania: poprzez prace dyplomowe weryfikuje się zakładane efekty uczenia się. Oceniane są one przez promotora i recenzenta;
- praktyki: efekty uczenia się uzyskiwane przez praktyki studenckie są dopełnieniem koncepcji kształcenia. Studenci uzupełniają zdobytą w trakcie uczenia się wiedzę (także umiejętności i kompetencje) o jej praktyczne aspekty. Weryfikacja efektów następuje zgodnie z regulaminem praktyk na kierunku bezpieczeństwo narodowe (na studiach pierwszego stopnia);
- wymianę międzynarodową studentów: weryfikacja efektów uczenia się odbywa się dzięki uzyskiwaniu informacji od studentów dotyczącej posiadanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w kontekście pobytu w uczelni partnerskiej;
- osiągnięcia kół naukowych: recenzje zewnętrzne (publikacje naukowe, wystąpienia na konferencjach, przyznawane stypendia Rektora i właściwego ministra);
- badanie losów absolwentów: poprzez uzyskiwanie od nich informacji zwrotnych z zakresu uzyskanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych i ich przydatności na rynku pracy;
- badanie opinii pracodawców: weryfikacja efektów uczenia się odbywa się w drodze: opiniowania przez pracodawców programów studiów, w tym zakładanych efektów uczenia się i metod ich weryfikowania, szczególnie dotyczących kształcenia praktycznego; przekazywania informacji o przydatności uzyskiwanych w trakcie studiów efektów uczenia się w ramach wykonywanej przez absolwenta pracy zawodowej.

Metody kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 i B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Integralną częścią procesu kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego stopnia na profilu ogólnoakademickim jest praktyka zawodowa realizowana w łącznym wymiarze 120 godz. zajęć dydaktycznych (5 ECTS) na czwartym semestrze studiów w okresie wakacyjnym. Prodziekan ds. studenckich może wyrazić zgodę na odbywanie praktyk w innym terminie, o ile nie zakłóca to procesu dydaktycznego. Bezpośredni nadzór nad przygotowaniem, odbywaniem oraz rozliczaniem praktyk sprawuje kierunkowy opiekun praktyk. Zasady i formy odbywania praktyki określone zostały w zarządzeniu nr 171/2024 Rektora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 14 października 2024 roku w sprawie praktyk zawodowych dla studentów oraz uczestników

studiów podyplomowych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz Regulaminie studenckich praktyk zawodowych w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (obowiązujący od roku akademickiego 2024/2025). Ich uzupełnieniem są procedury odbywania, dokumentowania i kontroli praktyk studenckich na Wydziale Prawa i Nauk Społecznych UJK (w tym arkusz hospitacji praktyk oraz ankieta ewaluacyjna dla pracodawców dostępne są na stronie internetowej Uczelni).

Realizowany program praktyk zawodowych musi uwzględniać cele wskazane w ramowym programie praktyk na kierunku bezpieczeństwo narodowe. Praktyki mogą być realizowane w Polsce, jak i w innych krajach Unii Europejskiej. Zgodnie z Regulaminem praktyk zawodowych studenci samodzielnie poszukują miejsca odbywania praktyki i mogą je realizować w instytucjach działających na rzecz bezpieczeństwa narodowego, w tym: służbach mundurowych, instytucjach publicznych, organach samorządu terytorialnego oraz innych podmiotach, w tym również prywatnych działających w sektorze bezpieczeństwa.

Pozytywnie ocenić należy liczbę i rodzaj miejsc umożliwiających studentom odbycie praktyki zawodowej. Zgodnie z deklaracją Uczelni, studenci realizują praktyki głównie w służbach mundurowych (m.in. Policja, Straż Pożarna, Straż Miejska) oraz w administracji publicznej wszystkich szczebli (w jednostkach zajmujących się zarządzaniem kryzysowym). Każdorazowo zakres odbywania praktyki weryfikowany jest przez kierunkowego opiekuna praktyk na podstawie przyjętych kryteriów jakościowych.

Praktyki studenckie mogą być również realizowane w formie pracy zawodowej, stażu, wolontariatu, działalności gospodarczej oraz praktyki absolwenckiej, o ile zakres wykonywanych czynności wchodzi w zakres ramowego programu praktyk dla kierunku. Każdorazowo decyzję w tej sprawie podejmuje prodziekan ds. studenckich po uzyskaniu opinii kierunkowego opiekuna praktyk. Kierunkowy opiekun praktyk pierwsze spotkanie ze studentami przeprowadza na początku trzeciego semestru studiów. Informuje wówczas studentów o celach praktyki, możliwościach ich odbycia i obowiązkach studenta w tym zakresie. Poprzez system Wirtualna Uczelnia przekazywany jest komplet dokumentów związanych z realizacją programu praktyk (znajduje się on również na stronie internetowej WPiNS).

Kompleksowa dokumentacja praktyk zawodowych (dostępna na stronie internetowej WPiNS) na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego stopnia obejmuje:

- przewodnik dla studenta;
- wniosek o przyjęcie na praktykę;
- wzór porozumienia;
- harmonogram praktyk zawodowych;
- zaświadczenie o odbyciu praktyki;
- kartę informacyjną z przebiegu praktyki;
- ankietę ewaluacyjną dla studenta;
- wniosek o przeniesieniu terminu praktyk;
- wniosek o zaliczenie praktyk;
- zaświadczenie o zatrudnieniu;
- zakres wykonywanych czynności zawodowych;
- zaświadczenie o odbytym stażu/wolontariacie;
- ankietę ewaluacyjną dla pracodawcy;
- oświadczenie zakładowego opiekuna praktyk.

Sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych przez studenta w ich trakcie zadań i czynności jest trafnie dobrany i umożliwia sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięci efektów uczenia się.

Warunkiem zaliczenia praktyki przez kierunkowego opiekuna praktyk jest zaświadczenie poświadczające jej odbycie zgodnie z założonym harmonogramem oraz karta informacyjna o przebiegu praktyki. Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte i opublikowane zasady, które określają osoby odpowiedzialne za organizację i nadzór nad praktykami na kierunku oraz określenie ich zadań i zakresu odpowiedzialności. Kierunkowy opiekun praktyk przygotowuje oraz rozlicza studentów z realizacji praktyk, w tym w szczególności zatwierdza miejsce odbywania praktyk oraz dokonuje ich rozliczenia. Bezpośredni nadzór nad jego zadaniami sprawuje Dyrektor Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie oraz Zastępca Dyrektora Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie ds. kształcenia.

Jakość praktyk zawodowych oceniana jest na podstawie ankiet ewaluacyjnych skierowanych do zakładowego opiekuna praktyk oraz studenta (ich wypełnienie nie jest jednak obowiązkowe) oraz hospitacji minimum 10% studentów odbywających praktyki (najczęściej odbywa się to podczas rozmowy telefonicznej kierunkowego opiekuna praktyk z zakładowym opiekunem praktyk).

Wymiar praktyk i przyporządkowana im liczba punktów ECTS, a także umiejscowienie praktyk w planie studiów, jak również dobór miejsc odbywania praktyk zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. W programie studiów nie wskazano precyzyjnie treści programowych podlegających realizacji w czasie praktyk.

W programie studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego stopnia na profilu ogólnoakademickim wskazano zaledwie pięć efektów uczenia się, w tym:

- w zakresie wiedzy:
 - o W01: posiada wiedzę na temat wybranej instytucji życia politycznego, społecznego lub gospodarczego;
- w zakresie umiejętności:
 - o U01: analizuje działalność wybranej instytucji;
 - o U02: rozumie potrzebę stałego poszerzania swojej wiedzy;
- w zakresie kompetencji społecznych:
 - o K01: ma świadomość właściwego zachowania się w warunkach zagrożenia bezpieczeństwa w trakcie wykonywania pracy;
 - o K02: jest przygotowany do pracy w organizacjach i instytucjach publicznych oraz gospodarczych.

Opisy efektów uczenia się wskazane w programie studiów nie są specyficzne dla praktyk zawodowych – sformułowano je w sposób ogólny, bez wskazania konkretnych umiejętności związanych z wykonywaniem czynności praktycznych. Translacja kodu uniwersalnej charakterystyki na efekt uczenia się w zakresie umiejętności, w tym w szczególności w odniesieniu do praktyk zawodowych, powinna być precyzyjna i uwzględniać w swoim opisie konkretne czynności praktyczne. W związku z powyższym, sformułowano stosowną rekomendację.

W karcie zajęć wskazano, że weryfikacja osiągania przez studenta efektów uczenia się przewidzianych dla praktyk zawodowych odbywa się „poprzez realizację obowiązków nałożonych w miejscu odbywania praktyk”, kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się są „zgodne z oceną

zakładowego opiekuna praktyk z możliwością modyfikacji oceny przez kierunkowego opiekuna praktyk”.

Nadzór nad organizacją praktyk sprawuje kierunkowy opiekun praktyk, który dokonuje również weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Opiekunem jest nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia na ocenianych studiach. Posiada on kompetencje i doświadczenie, które pozwalają na prawidłową organizację praktyk oraz weryfikację stopnia uzyskania przez studentów efektów uczenia się.

Uczelnia nie posiada stałych porozumień w sprawie realizacji praktyk na ocenianych studiach. Zdaniem Uczelni, taki stan spowodowany jest tym, że praktyki realizowane są w okresie wakacyjnym, co powoduje, że studenci realizują praktyki bliżej miejsca ich zamieszkania. Ponadto, Uczelnia wskazuje, że nie zdarzają się sytuacje, w których student miałby problem ze znalezieniem miejsca obycia praktyki. Rekomenduje się jednak zawarcie kilku stałych porozumień w sprawie realizacji praktyk, ponieważ Uczelnia powinna posiadać możliwość zapewniania studentom miejsca realizacji praktyki w sposób automatyczny. Krąg podmiotów, w których studenci realizują praktyki jest zgodny z prowadzonym kształceniem i zapewnia studentom uzyskanie kierunkowych efektów uczenia się. Każdorazowo jednak, warunkiem przystąpienia do realizacji praktyk jest uzyskanie uprzedniej zgody opiekuna praktyk i zawarcie porozumienia pomiędzy Uczelnią a praktykodawcą. Uczelnia jest więc w stanie uprzednio sprawdzić czy miejsce wybrane przez studenta jest odpowiednie w kontekście możliwości uzyskania efektów uczenia się.

Uczelnia stosuje ustandaryzowane wzory dokumentów dotyczących realizacji praktyk w postaci: karty informacyjnej z przebiegu praktyki i porozumienia w sprawie realizacji praktyki. Porozumienie w sprawie praktyki nie zawiera odniesienia do zakładanych efektów uczenia się, co powoduje, że praktykodawca nie potwierdza wprost możliwości uzyskania tych efektów. Instytucja przyjmująca studenta na praktykę nie potwierdza także wprost uzyskania efektów uczenia się w karcie informacyjnej z przebiegu praktyki. Wzór wskazanego dokumentu zawiera miejsce tylko na ogólną ocenę praktykanta dokonywaną przez zakładowego opiekuna praktyk. Studenci nie opisują czynności, które były przez nich wykonywane w danym dniu praktyk. Powyższe, w połączeniu z brakiem potwierdzenia uzyskania zakładanych efektów uczenia się przez zakładowego opiekuna praktyk powoduje, iż system weryfikacji uzyskania efektów uczenia się w czasie praktyk jest niekompletny.

Zgodnie z aktualnym regulaminem studiów (2024 r.), na udokumentowany wniosek studenta, Uczelnia może zaliczyć studentowi na poczet praktyki zawodowej czynności wykonane w szczególności w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu, jeżeli umożliwiły one uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów dla praktyki zawodowej i jeżeli zostały zrealizowane w czasie trwania studiów studenta na określonym kierunku, poziomie i profilu. Wzór dokumentu służący do zaliczenia praktyk w podany sposób zawiera odniesienie do efektów uczenia się przyporządkowanych do praktyk. Opiekun praktyk rozpoznając wniosek dokonuje potwierdzenia posiadania przez studentów każdego efektu z osobna. Przyjęte założenia są prawidłowe. W roku akademickim 2023/2024 25,4% studentów studiów stacjonarnych i 45,8% studentów studiów niestacjonarnych skorzystało z opisanej możliwości.

Student ma możliwość wypełnienia ankiety oceny praktyk. Uczelnia tym samym zapewnia sobie możliwość oceny jakości realizacji praktyk w danej instytucji. Opinie przedstawione przez studentów są analizowane przez opiekuna praktyk. Ankieta zawiera przestrzeń na udzielenie swobodnej opinii przez studenta. Dokumentacja dotycząca rozliczenia przebiegu praktyk przewiduje w wystarczającym

zakresie możliwość wskazania przez studenta uwag, obserwacji czy wniosków dotyczących przebiegu praktyki. Opiekun praktyk przygotowuje sprawozdanie z badania ankietowego. Uczelnia prowadzi także badania ankietowa praktykodawców pn. „Opinia na temat studenckich praktyk zawodowych na Wydziale Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach”. Ankieta nie zawiera miejsca na swobodną wypowiedź przedstawiciela praktykodawcy. Opiekun praktyk przygotowuje sprawozdanie z badania ankietowego.

Uczelnia prowadzi hospitacje praktyk. Zgodnie z Regulaminem praktyk hospitacja praktyk zawodowych powinna obejmować nie mniej niż 10% studentów realizujących praktykę na każdym roku studiów. Hospitacje realizowane są wyłącznie w formie telefonicznej. Wynika to z realizacji praktyk przez studentów w różnych lokalizacjach. Takie działanie nie może zostać uznane za wystarczające. Poprzez samą rozmowę telefoniczną nie można ustalić czy student faktycznie realizuje swoje obowiązki związane z praktykami. System kontroli realizacji praktyk nie ma w pełni charakteru kompleksowego, co może negatywnie wpływać na motywację studentów do rzeczywistego wywiązywania się z obowiązków. Wyniki hospitacji są dokumentowane w rocznym raporcie z realizacji praktyk sporządzanym przez kierunkowego opiekuna praktyk.

Dokumentacja praktyk, osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia Uczelni, realizacja praktyk, efekty uczenia się osiągane na praktykach podlegają systematycznej ocenie w ramach procesu doskonalenia programu studiów z udziałem przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w czasie posiedzeń Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia oraz studentów w ramach oceny ankietowej praktyk.

W dokumentacji obowiązującej na UJK w Kielcach w zakresie prowadzenia studiów dostosować należy słownictwo do aktualnego brzmienia ustawowego (np. zajęcia lub grupy zajęć, karty zajęć).

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Treści programowe na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim są zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się, uwzględniają aktualną wiedzę, jej zastosowania i zakres działalności naukowej Uczelni w dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowany tj. nauki o bezpieczeństwie i nauki o polityce i administracji.

Harmonogramy realizacji programów studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe odpowiednio na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia, a także organizacja zajęć i liczba semestrów umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Biorąc pod uwagę złożoność i specyfikę treści programowych określonych w kartach poszczególnych zajęć, liczbę i opisy efektów uczenia się przypisane poszczególnym zajęciom lub grupom zajęć, a także liczbę godzin zajęć dydaktycznych i przewidywany nakład pracy własnej studenta, należy stwierdzić, że organizacja kształcenia umożliwia osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się. W opinii ZO proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w ramach poszczególnych form kształcenia

(studia stacjonarne i niestacjonarne) nie zostały odpowiednio oszacowane w programie studiów zarówno pierwszego, jak i drugiego stopnia, z uwzględnieniem liczby i specyfiki efektów uczenia się.

W programach studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim w sposób niewłaściwy dokonano powiązania efektów uczenia się i treści programowych zapewniających osiągnięcie tych efektów. Efekty uczenia się nie zostały powiązane z konkretnymi treściami programowymi zapewniającymi ich osiągnięcie, a raczej przypisane do poszczególnych zajęć.

W programach studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim zajęciom lub grupom zajęć nie przypisano łącznej liczby godzin ich realizacji, wskazano wyłącznie „minimalną liczbę punktów ECTS”, takie rozwiązanie uniemożliwia ocenę osiągnięcia przez studenta wszystkich zakładanych efektów uczenia się. Łączna liczba godzin zajęć odpowiednio na studiach pierwszego i drugiego stopnia, z uwzględnieniem formy ich prowadzenia, została wskazana w załącznikach do raportu samooceny pn. Harmonogramy realizacji programu studiów. W harmonogramach nie wskazano jednak liczby godzin zajęć dydaktycznych przypisanych do treści programowych w ramach poszczególnych zajęć. Liczba godzin zajęć została przypisana do formy realizacji tych zajęć (wykłady, ćwiczenia). Przypisanie liczby godzin zajęć dydaktycznych do treści programowych realizowanych w ramach poszczególnych zajęć wpisuje się w działania projakościowe w zakresie kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe i sprzyja zwiększeniu czytelności i transparentności programów studiów.

Metody kształcenia wykorzystywane na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim są zróżnicowane i stymulują studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się i przygotowania do prowadzenia działalności naukowej w naukach o bezpieczeństwie lub ich udziału w tej działalności.

Metody kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 i B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Wymiar praktyk i przyporządkowana im liczba punktów ECTS, a także umiejscowienie praktyk w planie studiów, jak również dobór miejsc odbywania praktyk zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Opisy efektów uczenia się nie są specyficzne dla praktyk zawodowych – sformułowano je w sposób ogólny, bez wskazania konkretnych umiejętności związanych z wykonywaniem czynności praktycznych przez studenta. Nie wskazano również treści programowych podlegających realizacji w czasie praktyk. Sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań nie umożliwiają w pełni skutecznego sprawdzenia i oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się, ponieważ nie zawierają odniesienia do tych efektów. Powoduje to, że ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna praktyk nie ma charakteru kompleksowego i nie odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekuna praktyk umożliwiają prawidłową realizację praktyk. Specyfika miejsc odbywania praktyk jest zgodna z potrzebami procesu nauczania i uczenia się i umożliwia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk. Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte i opublikowane zasady. Uczelnia podejmuje wystarczające działania mające na celu weryfikację czy studenci realizują praktykę w rzeczywistości. Karta praktyk, osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia Uczelni, realizacja praktyk, efekty

uczenia się osiągnięte na praktykach podlegają systematycznej ocenie w ramach procesu doskonalenia programu studiów z udziałem przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego oraz studentów.

W dokumentacji obowiązującej na UJK w Kielcach w zakresie prowadzenia studiów dostosować należy słownictwo do aktualnego brzmienia ustawowego (np. zajęcia lub grupy zajęć, karty zajęć).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie stwierdzono

Rekomendacje

1. Rekomenduje się racjonalne zbilansowanie godzin przeznaczonych na realizację zajęć dydaktycznych i pracę własną studenta adekwatnie do zakładanych celów kształcenia, złożoności specyfiki treści programowych wskazanych w kartach poszczególnych zajęć, liczby i złożoności opisów efektów uczenia się przypisanych poszczególnym zajęciom lub grupom zajęć, zakresu wiedzy do opanowania, listy lektur i innych zadań do wykonania przez studenta zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe.
2. Rekomenduje się powiązanie efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z treściami programowymi zapewniającymi osiągnięcie tych efektów w programach studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim.
3. Rekomenduje się przypisanie w programach studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim liczby godzin zajęć dydaktycznych do treści programowych.
4. Rekomenduje się sformułowanie specyficznych dla praktyk zawodowych efektów uczenia się, w tym określenie konkretnych umiejętności związanych z wykonywaniem przez studenta czynności praktycznych oraz powiązanie efektów z treściami programowymi.
5. Rekomenduje się wprowadzenie do treści porozumienia o organizację praktyki odniesienie do efektów uczenia przyporządkowanych do praktyki, celem wyraźnego zobowiązania się praktykodawcy w zakresie możliwości zapewnienia studentowi uzyskania tych efektów.
6. Rekomenduje się wprowadzenie do treści karty informacyjnej z przebiegu praktyki odniesienia do efektów uczenia się przyporządkowanych do praktyki, celem umożliwienia zakładowemu opiekunowi praktyk potwierdzanie ich uzyskania przez studenta, a następnie weryfikację uzyskania przez uczelnianego opiekuna praktyk.
7. Rekomenduje się zawarcie stałych porozumień w sprawie realizacji praktyk z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego.
8. Rekomenduje się zobowiązanie studentów do raportowania w karcie praktyk czynności wykonywanych przez nich każdego dnia praktyk.
9. Rekomenduje się zwiększenie intensywności hospitacji praktyk poprzez organizację wizyt w miejscach odbywania praktyk.
10. Rekomenduje się dodanie do ankiety dla praktykodawców pn. „Opinia na temat studenckich praktyk zawodowych na Wydziale Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach” miejsca na swobodny komentarz.

11. Rekomenduje się w dokumentacji obowiązującej na UJK w Kielcach w zakresie prowadzenia studiów dostosowanie słownictwa do aktualnego brzmienia ustawowego (np. zajęcia lub grupy zajęć, karty zajęć).

Zalecenia

Nie sformułowano

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Przyjęcie na studia na UJK w Kielcach następuje poprzez rekrutację, potwierdzanie efektów uczenia się oraz przeniesienie z innej uczelni lub uczelni zagranicznej.

Rekrutacja na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studia pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim prowadzona była na podstawie uchwały nr 101/2023 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 29 czerwca 2023 roku w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe w roku akademickim 2024/2025 ze zm.

Szczegółowe kryteria kwalifikacji kandydatów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia zostały określone w załączniku nr 1 do uchwały nr 101/2023 w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe w roku akademickim 2024/2025 ze zm. Przyjęto następujące wymogi kwalifikacyjne:

- na studiach pierwszego stopnia: przedmiotami punktowanymi są: a) język polski, b) język obcy, c) historia lub wiedza o społeczeństwie lub geografia;
- na studiach drugiego stopnia: w zależności od kierunku studiów ukończonego przez kandydata na studiach pierwszego stopnia kryteria kwalifikacji uwzględniają:
 - o ranking dyplomów – absolwenci studiów pierwszego stopnia w naukach społecznych. Minimalna ocena na dyplomie uprawniająca kandydata do wpisu na listę studentów: 3,5. Kryterium dodatkowe: średnia ocen z przebiegu studiów;
 - o rozmowa kwalifikacyjna – absolwenci studiów pierwszego stopnia w innych naukach. Rozmowa kwalifikacyjna uwzględnia kierunkowe efekty uczenia się studiów pierwszego stopnia z dziedziny nauk społecznych. Minimalna ocena z rozmowy kwalifikacyjnej uprawniająca kandydata do wpisu na listę studentów: 3,5.

Zasady przeliczania ocen uzyskanych na świadectwach wydanych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej na punkty Uniwersytetu Jana Kochanowskiego zawiera załącznik nr 4 do uchwały Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach nr 101 z 2023 ze zm.

Kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe. Przyjęta procedura rekrutacyjna zawiera tryb odwoławczy. Postępowanie rekrutacyjne na studia przeprowadzane jest poprzez platformę Internetowa Rekrutacja Kandydatów. Warunkiem przyjęcia na studia na kierunku bezpieczeństwo narodowe jest uzyskanie pozytywnego wyniku w postępowaniu kwalifikacyjnym oraz złożenie w przewidzianym terminie kompletu wymaganych dokumentów. Przyjęcia kandydatów na pierwszy rok studiów odbywa się w kolejności wynikającej z sumy punktów uzyskanych w postępowaniu

rekrutacyjnym. Kolejność przyjmowania kandydatów na studia określona jest listą rankingową. W przypadku, gdy laureat, finalista olimpiady został zwolniony z egzaminu z określonego przedmiotu, zalicza mu się za ten przedmiot ocenę najwyższą, przewidzianą w skali ocen na jego świadectwie dojrzałości.

Warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są przejrzyste i selektywne. Nie wskazano jednak kompetencji cyfrowych oczekiwanych od kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia pierwszego i drugiego stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe. W toku wizytacji Uczelnia udowodniła, że spełnia wymagania sprzętowe związane z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz gwarantuje wsparcie w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu (na wniosek kandydata na studia/studenta). Dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się dla kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego stopnia na profilu ogólnoakademickim.

Zasady potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych w procesie kształcenia poza systemem studiów opisane zostały w uchwale nr 170/2019 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 12 września 2019 roku w sprawie dostosowania Regulaminu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach do przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Aktualnie WPiNS nie prowadzi kształcenia na zasadach potwierdzania efektów uczenia się z powodu braku chętnych do podjęcia studiów w tym trybie.

Ogólne zasady i warunki uznawania efektów uczenia się studentów wznawiających studia lub przenoszących się z innych uczelni na UJK określa Regulamin studiów UJK w części IV. Organizacja studiów, 4. Przeniesienie. Ocena kwalifikacji kandydata opiera się na analizie porównawczej efektów uczenia się przyporządkowanych do zajęć i określenia na tej podstawie różnic programowych oraz godzinowych, mających odzwierciedlenie w liczbie punktów ECTS.

Warunki potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim.

Zasady i warunki zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów w sposób szczegółowy i czytelny opisane zostały w Regulamin studiów UJK przyjętym uchwałą nr 29/2024 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 25 kwietnia 2024 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu studiów Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Procedura dyplomowania odbywa się w oparciu o rozdział IX-X Regulamin studiów UJK oraz procedurę procesu dyplomowania na WPiNS (Regulamin dyplomowania wraz z załącznikami zamieszczony jest na stronie internetowej Uczelni). Zasady i procedura dyplomowania jest specyficzna i trafna dla kierunku studiów bezpieczeństwo narodowe.

Program studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego stopnia na profilu ogólnoakademickim przewiduje opracowanie pracy dyplomowej. Seminarium dyplomowe realizowane jest w semestrze czwartym, piątym i szóstym w łącznym wymiarze 90 godz. (15 ECTS) zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Program studiów drugiego stopnia

przewiduje seminaria magisterskie w semestrze drugim, trzecim i czwartym w łącznym wymiarze 75 godz. (20 ECTS) zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych.

Kryterium doboru tematyki prac dyplomowych stanowi związek z realizowanym kierunkiem studiów i obszarem działalności naukowej. Temat pracy dyplomowej jest opracowany we współpracy studenta z opiekunem pracy, opiniowany przez Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia (KZJK), a następnie zatwierdzany przez Radę Wydziału Prawa i Nauk Społecznych. Każda praca dyplomowa, zgodnie z obowiązującymi przepisami, jest sprawdzana pod względem oryginalności, z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA). Oryginalność prac dyplomowych oceniana jest także przez promotorów, z wykorzystaniem ich wiedzy i publicznie dostępnych materiałów porównawczych (np. książki, artykuły, publikacje, prace dyplomowe itp.).

Szczegółowe warunki, jakie musi spełniać praca dyplomowa określa Regulamin dyplomowania obowiązujący na WPiNS Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. W toku wizytacji ustalono, że w kilku przypadkach prace dyplomowe nie zostały opracowane zgodnie z Regulaminem Dyplomowania obowiązującym na Uczelni w zakresie opracowania części badawczej (brak założeń metodologicznych lub błędy w opracowanych założeniach metodologicznych). Ponadto, w opinii ZO w kilku przypadkach tematyka prac dyplomowych znacząco wykracza poza treści programowe powiązane z kierunkowymi efektami uczenia się właściwymi dla kierunku studiów bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego stopnia na profilu ogólnoakademickim.

Student może przystąpić do egzaminu dyplomowego, jeżeli:

- osiągnie wszystkie kierunkowe efekty uczenia się;
- uzyska zaliczenia ze wszystkich zajęć, w tym z praktyk zawodowych przewidzianych w programie studiów i uzyska wymaganą liczbę punktów ECTS;
- terminowo złoży w wyznaczonym na wydziale miejscu obsługi dziekanatowej wymagane dokumenty, w tym zaakceptowaną przez promotora pracę dyplomową oraz wydrukowany raport z systemu JSA dotyczący oryginalności pracy.

Ostateczna ocena na dyplomie, zgodnie z zapisami Regulaminu studiów składa się z następujących elementów:

- $\frac{1}{2}$ średniej arytmetycznej ocen z wszystkich egzaminów i zaliczeń;
- $\frac{1}{4}$ średniej ocen z recenzji pracy dyplomowej;
- $\frac{1}{4}$ średniej ocen z egzaminu dyplomowego.

Spełniony został warunek art. 76 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.) – warunkiem ukończenia studiów i otrzymania dyplomu ich ukończenia jest uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów, którym przypisano odpowiednio 180 ECTS (studia pierwszego stopnia) i 120 ECTS (studia drugiego stopnia) oraz złożenie egzaminu dyplomowego.

Po każdej sesji egzaminacyjnej dokonuje się analizy wyników egzaminów i zaliczeń końcowych, wyników egzaminów dyplomowych oraz liczby studentów niezaliczających roku studiów i/lub rezygnujących z kontynuacji studiów. Uzyskane informacje omawiane są na posiedzeniu Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia i Rady WPiNS, stanowią zalecenia przekazywane osobom odpowiedzialnym za proces dydaktyczny w celu usprawniania procesu nauczania i uczenia się studentów.

Ocena skuteczności osiągania zakładanych efektów uczenia się odbywa się zgodnie z ogólnouczelnianą procedurą WSZJK-W/2: Procedura oceny osiągania zakładanych efektów uczenia się. Weryfikacja i ocena efektów uczenia się osiągniętych przez studenta odbywa się w trakcie całego cyklu kształcenia. Prowadzący zajęcia określa szczegółowe efekty uczenia się, rodzaj oraz formę ich weryfikacji, a następnie umieszcza je w karcie zajęć. Osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się określonych dla poszczególnych zajęć oznacza realizację założonej koncepcji kształcenia na prowadzonym kierunku i osiągnięcie efektów kierunkowych.

Metody weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się uzależnione są od specyfiki zajęć. Szczegółowe zasady dotyczące weryfikacji osiągania efektów uczenia się i kryteria tej oceny zawarte są w kartach zajęć. Weryfikacja i ocena efektów uczenia się osiąganych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia odbywa się w szczególności poprzez:

- egzaminy – egzamin ustny powinien być przeprowadzany w obecności innych studentów lub pracowników, egzamin pisemny może być organizowany w formie testowej lub opisowej.
- zaliczenia z oceną i zaliczenia – prowadzący zajęcia określa kryteria oceny, podaje jej składowe i uzasadnia ocenę otrzymaną przez studenta na zaliczeniu. Kryteria oceny i jej składowe określa się w karcie zajęć;
- prace etapowe – przygotowywane przez studenta m.in. kolokwia, sprawdziany, prace zaliczeniowe, referaty, prezentacje, studia przypadków (case studies), eseje, projekty, warsztaty problemowe, gry strategiczne.

Zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie są transparentne i dostępne na każdym etapie studiów. Prowadzący zajęcia dydaktyczne zobowiązany jest do dokumentowania osiąganych przez studentów efektów uczenia się. Prace etapowe studentów powinny być przechowywane przez okres jednego roku akademickiego. W przypadku ustnej weryfikacji osiągania efektów uczenia się pracownik zobowiązany jest do przygotowania zestawu pytań, potwierdzonego podpisem jednego studenta. Szczegóły przechowywania prac zostały dookreślone w Procedurze dokumentacji prac kontrolnych i egzaminów obowiązująca na WPiNS Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Prace kontrolne i egzaminacyjne są również weryfikowane przez Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia (KZJK). Nauczyciele akademicki i inne osoby prowadzące zajęcia mają obowiązek wpisania oceny studenta do elektronicznego protokołu zaliczeniowego w Wirtualnej Uczelni zgodnie ze skalą ocen obowiązującą w UJK.

Oceny skuteczności podejmowanych działań służących weryfikacji osiągania zakładanych efektów uczenia się dokonuje się w szczególności poprzez:

- analizę kart zajęć w tym: zakładanych przedmiotowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, realizowanych treści zajęć, metod dydaktycznych, rozkładu punktów ECTS, sposobów weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się oraz zalecanej literatury;
- monitorowanie i analizowanie wyników hospitacji zajęć przygotowujących studentów do zdobywania pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych;
- analizę wyników ankiet oceniających stopień osiągnięcia zarówno kierunkowych, jak i przedmiotowych efektów uczenia się oraz ankiet dotyczących oceny jakości kształcenia wypełnianych przez studentów pod koniec cyklu kształcenia;

- badanie procesu dyplomowania, w tym weryfikację tematów prac dyplomowych oraz losowo wybranych prac dyplomowych;
- analizę losowo wybranych prac cząstkowych studentów;
- analizę wyników badania losów absolwentów – poprzez uzyskiwanie informacji zwrotnych z zakresu uzyskanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz ich przydatności na rynku pracy z wykorzystaniem ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA);
- przeprowadzanie co najmniej raz w roku akademickim analizy ocen zaliczeń i egzaminów uzyskiwanych przez studentów;
- przeprowadzanie w każdym roku akademickim analizy odsiewu studentów.

Za przeprowadzanie kompleksowej oceny skuteczności podejmowanych działań służących weryfikacji osiągania zakładanych efektów uczenia się odpowiedzialne są komisje i zespoły działające w ramach USZJK (Uniwersytecka Komisja ds. Kształcenia – UKK, Wydziałowa Komisja ds. Kształcenia – WKK i wchodzący w jej skład Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia). Za monitorowanie możliwości osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się (między innymi poprzez analizę ankietyzacji studentów) odpowiedzialny jest Zespół ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia realizowane są również poprzez:

- proces dyplomowania – poprzez prace dyplomowe weryfikuje się zakładane efekty uczenia się. Oceniane są przez promotora i recenzenta;
- praktyki studenckie – efekty uczenia się uzyskiwane przez praktyki studenckie są dopełnieniem koncepcji kształcenia;
- wymianę międzynarodową studentów – uzyskiwanie informacji od studentów dotyczącej posiadanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w kontekście pobytu w uczelni partnerskiej;
- osiągnięcia kół naukowych – informacja zwrotna poprzez uzyskiwane recenzje zewnętrzne (publikacje naukowe, wystąpienia na konferencjach, przyznane stypendium Rektora i Ministra);
- badanie losów absolwentów – poprzez uzyskiwanie informacji zwrotnych z zakresu uzyskanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych i ich przydatności na rynku pracy (szczegółowo opisane poniżej);
- badanie opinii pracodawców – opiniowanie przez pracodawców programów studiów, w tym zakładanych efektów uczenia się i metod ich weryfikowania (badania ankietowe wśród pracodawców).

Dokumentowanie osiągniętych efektów uczenia się następuje poprzez: wpisanie ocen do elektronicznego protokołu zaliczeniowego, wygenerowanie raportu z Jednolitego Systemu Antyplagiatowego celem weryfikacji samodzielności prac dyplomowych, wypełnienie protokołów z egzaminów/zaliczeń, otrzymanie przez studentów dyplomu i suplementu do dyplomu.

Metody weryfikacji osiągania kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 ESOKJ (w przypadku studiów pierwszego stopnia) oraz B2+ (studia drugiego stopnia). Weryfikacja osiągnięcia efektów kształcenia odbywa się po każdym semestrze nauki. Na sprawdzenie w danym semestrze zakładanych efektów uczenia się składają się następujące elementy: prace pisemne i/lub

wypowiedzi ustne i/lub, inne elementy możliwe do oceny przez prowadzącego zajęcia. Po zakończeniu lektoratu języka obcego, student ma obowiązek przystąpić do egzaminu z języka obcego, studia licencjackie – poziom B2; studia magisterskie – poziom B2+.

Skuteczność osiągania efektów uczenia się oceniana jest poprzez monitorowanie uzyskiwanych ocen oraz wyników ankiet wypełnianych przez studentów. Po każdym semestrze przeprowadzana jest ankietyzacja studentów, która dostarcza informacji o sposobie prowadzenia przez nauczycieli zajęć dydaktycznych. Analiza wyników nauczania oraz ankiet studenckich może wpływać na zmianę obsady zajęć, ale również na inne modyfikacje, np. w programie lub harmonogramie studiów (eliminacja powtarzających się treści, zmiana układu zajęć w harmonogramie). W związku z danymi uzyskiwanymi z otoczenia (ewaluacja procesu kształcenia, monitoring kariery absolwentów, dane pochodzące z otoczenia społeczno-gospodarczego i zmieniające się wymagania stawiane przez pracodawców) aktualizowane są karty zajęć. Ważnym elementem systemu oceny skuteczności osiągania efektów uczenia się jest też monitoring procesu dyplomowania, szczególnie tematyki i jakości prac. Szczególna waga przykładana jest do tego, by tematyka prac dyplomowych była w możliwie jak najwyższym stopniu skorelowana ze studiowanym kierunkiem oraz własnymi zainteresowaniami badawczymi studenta, a także odpowiadała specjalizacji naukowej opiekuna pracy. Tematy prac są konsultowane podczas zebrania Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (KZJK).

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim są zróżnicowane i umożliwiają równe traktowanie studentów w tym zakresie. Stosowane metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Uznać należy, że metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się umożliwiają sprawdzenie i oceną przygotowania ich do prowadzenia działalności naukowej.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się, określają zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem – Procedura rozpatrywania skarg, rozwiązywania sytuacji konfliktowych, przeciwdziałania dyskryminacji i zachowaniom przemocowym (USZJK-O/2).

W toku wizytacji ustalono, że metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się nie są stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Dowody osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się są dokumentowane w różnych formach w zależności od specyfiki zajęć, w tym m. in. w dziennikach praktyk, protokołach egzaminacyjnych. Rodzaj i forma prac etapowych, projektów oraz stawianych im wymagań są dostosowane do poziomu studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na profilu ogólnoakademickim. Prace zaliczeniowe i egzaminacyjne oraz indywidualne projekty studentów są archiwizowane w celu dokonywania cyklicznych ich przeglądów, dodatkowo przeprowadzane są w każdym semestrze analizy uzyskiwanych przez studentów ocen, analizy terminowości ukończenia studiów i przyczyn niepowodzeń studentów.

W toku wizytacji Uczelnia udowodniła, że studenci są autorami publikacji naukowych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, aktywnie angażują się w działalność naukową w ramach koła naukowego „Egida Securitas” (wcześniej „Młodzi dla Bezpieczeństwa”) oraz podejmują studia doktoranckie w tym obszarze. Ponadto, studenci doskonalą swoje kompetencje badawcze poprzez udział w realizacji projektów badawczych: „Bezpieczeństwo indywidualne i społeczne człowieka w trzeciej dekadzie XXI wieku” oraz „Migranci i uchodźcy a percepcja zagrożeń dla bezpieczeństwa w trzeciej dekadzie XXI wieku”. Jednocześnie, w toku wizytacji ustalono, że aktywność naukowa studentów finansowana jest w częściowo. Przykładowo: finansowany jest czynny udział studenta w konferencji, ale bez opłacenia publikacji pokonferencyjnej.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są przejrzyste i formalnie przyjęte, umożliwiając właściwy dobór kandydatów na studia na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim, nie wskazano jednak kompetencji cyfrowych oczekiwanych od kandydata.

Zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, uznawanie efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów są opisane w sposób czytelny.

Procedura dyplomowania jest sformalizowana i czytelna. Odwołując się do oceny wybranych losowo prac dyplomowych stwierdzić należy, że w kilku przypadkach nie zostały one opracowane zgodnie z Regulaminem Dyplomowania obowiązującym na Uczelni w zakresie opracowania części badawczej (brak założeń metodologicznych lub błędy w opracowanych założeniach metodologicznych). Ponadto, w opinii ZO w kilku przypadkach tematyka prac dyplomowych znacząco wykracza poza treści programowe powiązane z kierunkowymi efektami uczenia się właściwymi dla kierunku studiów bezpieczeństwo narodowe na profilu ogólnoakademickim.

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz pozwalają na sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności.

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie i studenckie osiągnięcia naukowe, w tym autorstwo publikacji naukowych, potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się przewidzianych dla kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie stwierdzono

Rekomendacje

1. Rekomenduje się wskazanie w ramach procedury rekrutacyjnej na studia kompetencji cyfrowych oczekiwanych od kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia pierwszego i drugiego stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe.
2. Rekomenduje się zwiększenie nadzoru nad weryfikacją tematyki prac dyplomowych oraz procesem dyplomowania w oparciu o reguły wprowadzone w Regulaminie dyplomowania w UJK w Kielcach w celu dostosowania tematyki i elementów prac dyplomowych do treści programowych powiązanych z kierunkowymi efektami uczenia się właściwymi dla kierunku studiów bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim.

Zalecenia

Nie sformułowano

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

W Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie (INB) na umowę o pracę, zatrudnionych jest 23 nauczycieli akademickich, w tym: 2 z tytułem naukowym profesora, 12 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego (prof. uczelni), 8 ze stopniem doktora i 1 z tytułem zawodowym magistra, są one związane z prowadzeniem zajęć na wizytowanym kierunku. Liczba a przede wszystkim kompetencje i doświadczenie nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia na kierunku bezpieczeństwo narodowe umożliwiają osiągnięcie efektów uczenia się na studiach pierwszego i drugiego stopnia. Nauczyciele akademicy i inne osoby prowadzące zajęcia posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy, a także doświadczenie zawodowe w zakresie nauk o bezpieczeństwie, nauk o polityce i administracji, do których przypisano kierunek studiów. Część kadry posiada doświadczenie praktyczne zdobyte poza Uczelnią, związane ze służbą w Wojsku Polskim, Policji. Dorobek naukowy kadry związany jest z prowadzonymi badaniami, organizowanymi konferencjami oraz publikacjami. W ewaluacji działalności naukowej za lata 2017-2021, decyzją z dnia 26.11.2020 r. nr BCK-I-U-dr-451/20, Uczelnia uzyskała kategorię naukową B+ dla dyscypliny naukowej nauki o bezpieczeństwie. Dorobek naukowy oraz doświadczenie praktyczne kadry kierunku umożliwia prawidłową realizację zajęć oraz nabywanie przez studentów umiejętności badawczych.

Na studiach pierwszego stopnia: 40 nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia stanowi kadrę ocenianego kierunku, w tym: 2 profesorów, 13 doktorów habilitowanych, 13 doktorów oraz 12 magistrów. Na studiach drugiego stopnia: 34 nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia stanowi kadrę ocenianego kierunku, w tym: 2 profesorów, 13 doktorów habilitowanych, 11 doktorów oraz 8 magistrów. Kadra stopnie naukowe zdobywała w dyscyplinach naukowych m.in.: nauki o bezpieczeństwie, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, ekonomia i finanse. Struktura kwalifikacji, w tym posiadane tytuły zawodowe, stopnie i tytuły naukowe oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwia prawidłową realizację zajęć. Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia mają szerokie, udokumentowane

doświadczeniem kompetencje dydaktyczne, w tym w zakresie prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Uczelnia dba o systematyczne doskonalenie umiejętności dydaktycznych osób prowadzących zajęcia, a kompetencje kadry zapewniają prawidłową realizację zajęć. Zespół oceniający nie ma zastrzeżeń co do przydziału zajęć oraz obciążenia godzinowego nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, w tym obciążenia związanego z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Doświadczenie dydaktyczne zdobywali nauczyciele zdobywając wykształcenie oraz pracując na wiodących uczelniach w Polsce, a także uczelniach zagranicznych, a także uzupełniając wykształcenie poprzez studia podyplomowe oraz szkolenia.

Liczebność kadry w stosunku do łącznej liczby studentów, uczących się na kierunku bezpieczeństwo narodowe, w pełni pozwala na efektywną i prawidłową realizację zajęć. Wykładowcy nie są nadmiernie przeciążeni pracą dydaktyczną, co pozwala na zapewnienie wysokiej jakości prowadzonych zajęć.

Nauczyciele zatrudnieni w podstawowym miejscu pracy wypracowują 90,41 % wszystkich zajęć (rok akademicki 2023/2024), co powoduje, że spełnione są wymogi ustawowe w tym zakresie. W większości kadra nauczycieli zatrudniona jest od wielu lat.

Wszyscy nauczyciele akademicy posiadają kompetencje zarówno w zakresie prowadzenia konkretnych zajęć, jak i zakresie uczenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Wynika to z faktu przejścia na kształcenie na platformie MS Teams w roku akademickim 2020/2021 oraz cyklu szkoleń zorganizowanych przez Uczelnię. Dla przykładu w ostatnich latach zorganizowano szereg szkoleń z zakresu kompetencji pedagogicznych, zewnętrzne szkolenie z zakresu formułowania efektów uczenia, a także prowadzenia zajęć w formie zdalnej.

Polityka kadrowa na ocenianym kierunku opiera się na dwóch głównych założeniach: rekrutacji kadry o najwyższych kwalifikacjach naukowych i zawodowych oraz podnoszeniu kwalifikacji zawodowych poprzez rozwój dorobku naukowego oraz uzyskiwanie stopni i tytułów naukowych. Zgodnie z zapisem w Statucie Uczelni oraz stosownym zarządzeniem nauczyciele akademicy są zatrudniani w drodze konkursowej. Wymagania konkursowe zawierają konkretne kompetencje i doświadczenia, którym powinien dysponować kandydat. Kompetencje, które brane są pod uwagę to: doświadczenie dydaktyczne, praktyczne i badawcze nauczycieli akademickich w zakresie tematyki prowadzonych zajęć, wysoki poziom etyki zawodowej, umiejętności interpersonalne, aktualność dorobku nauczycieli i związku z realizowanymi zajęciami. Umożliwia to dobór nauczycieli posiadających właściwy dorobek naukowy, doświadczenie praktyczne i dydaktyczne. Dobór nauczycieli jest transparentny.

Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia są oceniane przez studentów w zakresie spełnienia przez nich obowiązków związanych z kształceniem. Dodatkowo wyniki oceny działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej kadry są tematem dyskusji na zebraniach kadry Instytutu. Dziekan przeprowadza również indywidualne rozmowy z nauczycielami akademickimi. Ponadto, ocenę zajęć dydaktycznych przeprowadza się w formie hospitacji zajęć dydaktycznych. Hospitacje zajęć dydaktycznych nauczycieli akademickich przeprowadzane są, co najmniej raz w cyklu oceny nauczyciela, natomiast hospitacje innych osób zatrudnionych w ramach umów cywilno-prawnych – w każdym roku akademickim. Jeżeli osoba zatrudniona w ramach umowy cywilno-prawnej prowadzi dane zajęcia przez okres co najmniej czterech lat – hospitacje przeprowadza się co dwa lata. Hospitacje mogą być prowadzone przez: dyrektora instytutu, zastępcę dyrektora instytutu, kierownika zakładu z zastrzeżeniem, że hospitacje może przeprowadzać osoba posiadająca taki sam

lub wyższy tytuł/stopień naukowy, reprezentująca tę samą dyscyplinę co osoba hospitowana. Wyniki hospitacji są przedstawiane pracownikom. Wyniki ankiet oraz hospitacji pozwalają ukierunkować kadrę dydaktyczną oraz doskonalić jej warsztat metodyczno-dydaktyczny. Powyższe wyniki mają zatem wpływ na ustawiczny rozwój kadry. W roku akademickim 2023/2024 przeprowadzono 10 hospitacji zajęć. Hospitacje są zaplanowane, opisywane są na formularzu i wymagają podpisania przez hospitowanego. Dodatkowe hospitacje zajęć są przeprowadzone w następujących przypadkach: na wniosek dyrektora instytutu lub kierownika jednostki międzywydziałowej, na wniosek uniwersyteckiej lub wydziałowej komisji ds. kształcenia, na wniosek studentów, na wniosek osoby hospitowanej (w przypadku, gdy nie zgadza się z uzyskaną oceną), negatywnej oceny ankietyzacji zajęć. Wyniki prowadzonych ocen wykorzystywane są motywacyjnie w procesie rozwoju poszczególnych grup pracowników, nauczycieli akademickich na kierunku administracja.

Nauczyciele akademicki oceniani są zgodnie z regulacjami ustawowymi oraz zarządzeniem Rektora. Ocena jakości kadry jest zgodna z obowiązującym na Uczelni wewnętrznym systemem zapewnienia jakości kształcenia oraz zarządzeniami wewnętrznymi. W ocenie uwzględnia się działalność dydaktyczną, wychowawczą, badawczą, a także organizacyjną. Na ocenę okresową wpływa także ocena dokonywana przez studentów oraz hospitacje zajęć.

Wyniki okresowej oceny, hospitacji, ocen dokonywanych przez studentów mają wpływ na indywidualizację ścieżek kariery zawodowej. Wszyscy nauczyciele zajmują stanowiska naukowo-dydaktyczne. Nauczyciele na spotkaniu z ZO PKA wyrażali się pozytywnie na temat wymagań związanych z zatrudnieniem oraz awansowaniem. Nauczyciele wysoko oceniali wsparcie przy pozyskiwaniu projektów poprzez wyspecjalizowane komórki Uczelni, a także koleżeńskie wsparcie przez bardziej doświadczonych nauczycieli akademickich.

Uczelnia sprzyja rozwojowi naukowemu kadry w szczególności poprzez: finansowanie projektów, udziału w konferencjach, szkoleniach, warsztatach i kursach kwalifikacyjnych, dofinansowanie kosztów przewodów doktorskich i habilitacyjnych, wspieranie publikacji uczelnianych: monografii, rozpraw, czasopism naukowych, pomoc w publikowaniu prac na zewnątrz Uczelni, nagrody za osiągnięcie naukowe, urlopy naukowe, udziału w programie Erasmus+.

W Uczelni funkcjonuje procedura przeciwdziałania mobbingowi oraz zasady etycznego postępowania. Funkcjonuje także zarządzenie Rektora w sprawie wprowadzania wewnętrznej polityki antymobbingowej, które odnosi się do zasad praworządności, niedyskryminowania, bezstronności, sprawiedliwości i obiektywizmu, a także zarządzenie w sprawie zasad postępowania etycznego pracowników, które zwraca uwagę na wzajemny szacunek, tolerancję oraz poszanowanie godności ludzkiej pracowników. Nie notowano przypadków moobbingu dlatego ta procedura nie była uruchamiana. Wszyscy pracownicy Uczelni przechodzą obowiązkowe szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, które minimalizują ryzyko wystąpienia na Uczelni niebezpiecznych dla zdrowia i życia zdarzeń.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Nauczyciele posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy oraz doświadczenie zawodowe, a także odpowiednie kompetencje dydaktyczne do prowadzenia zajęć. Kadra dydaktyczna prowadząca zajęcia na ocenianym kierunku jest odpowiednio liczna, dostosowana do potrzeb tego kierunku, a dorobek naukowy nauczycieli akademickich jest adekwatnie związany z dyscyplinami przypisanymi do tego kierunku. Kompetencje dydaktyczne kadry nie budzą zastrzeżeń zespołu oceniającego. Przydział zajęć oraz obciążenia pracowników są odpowiednie. Polityka kadrowa jest prowadzona właściwie i zgodna z potrzebami kierunku. Rekrutacja pracowników odbywa się poprzez konkursy, odpowiednio dostosowane do specyfiki i potrzeb kierunku. Nauczyciele akademicy są poddawani hospitacjom w zakresie prowadzonych zajęć oraz regularnie oceniani, w procesie tym zaangażowani są także studenci poprzez efektywny system ankiet. Uczelnia aktywnie wspiera rozwój pracowników, kontynuując programy szkoleń, dofinansowując procedury awansowe, wyjazdy naukowe oraz publikacje kadry naukowej. Polityka kadrowa zdecydowanie sprzyja stabilizacji zatrudnienia i koncentruje się na doskonaleniu kadry oraz eliminacji niepożądanych zachowań. Procedury rozwiązywania konfliktów zostały również właściwie opracowane.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie stwierdzono

Rekomendacje

Nie sformułowano

Zalecenia

Nie sformułowano

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Uczelnia dysponuje własną, nowoczesną i dobrze dostosowaną do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku i spełniającą wymogi BHP bazą dydaktyczną, którą stanowi kampus uczelniany usytuowany na terenie przy ulicy Uniwersyteckiej 15 w Kielcach. INB jest elementem struktury organizacyjnej Wydziału Prawa i Nauk Społecznych. Realizacja zajęć dydaktycznych na kierunku bezpieczeństwo narodowe odbywa się przede wszystkim z wykorzystaniem następującej infrastruktury dydaktycznej i zasobów edukacyjnych: budynek „A” o powierzchni 1445,30 m², w którym znajdują się: dwie aule (w każdej po 114 miejsc) oraz dziewięć sal ćwiczeniowych (sale mogą pomieścić od 28 do 48 osób); budynek „B” o powierzchni 3715, 00 m², w którym znajdują się: aula (liczba miejsc: 300), trzy sale wykładowe (sale mogą pomieścić od 84 do 100 osób), trzy pracownie komputerowe (pracownie mogą pomieścić od 12 osób do 30) oraz siedemnaście sal ćwiczeniowych (sale mogą pomieścić od 24 do 100 osób); budynek „C” o powierzchni 3149,32 m² w którym znajdują się: aula (liczba miejsc: 252), dziesięć sal wykładowych (sale mogą pomieścić od 69 do 122 osób), siedem sal ćwiczeniowych (sale mogą pomieścić od 28 do 32 osób), trzy sale seminaryjne (sale mogą pomieścić od 15 do 30 osób), pięć pracowni komputerowych (pracownie mogą pomieścić od 15 do 30 osób) oraz laboratorium

Wirtualna strzelnica (liczba miejsc: 30). Sale dydaktyczne są wyposażone w: projektor multimedialny i ekran, tablicę flipchart, a także tablicę suchościeralną. Poza tym niektóre sale dydaktyczne posiadają na wyposażeniu: tablice multimedialne, zestawy nagłaśniające, klimatyzację albo wentylację. Pracownie komputerowe wyposażone są w stanowiska komputerowe klasy PC oraz standardowe oprogramowanie. Laboratorium Wirtualna strzelnica wyposażona w strzelecki system szkolno-treningowy *Pojedynek* umożliwiający użycie broni palnej zasilanej amunicją tzw. centralnego oraz bocznego zapłonu. Oprócz broni krótkiej i długiej, z której odbywają się symulowane strzelania (w tym trening celności i obserwacji, strzelania sytuacyjne z dynamicznie zmieniającymi się warunkami, ćwiczenia indywidualne i zespołowe), istnieje możliwość realizacji ćwiczeń z zastosowaniem paralizatora typu Taser. W roku akademickim 2024/2025 Uczelnia zakupiła dwie gry strategiczne: Powódź i Epidemia.

Nauczanie języków obcych dla wszystkich wydziałów uczelni odbywa się w Centrum Języków Obcych. W jego skład wchodzi dwa, połączone łącznikiem segmenty zawierające: sale wykładowe (75-120 osób) i ćwiczeniowe, laboratoria językowe, sale do multimedialnej nauki języków obcych oraz pokoje kadry naukowej. Pomieszczenia dydaktyczne wyposażone są w interaktywny sprzęt: tablice multimedialne, stanowiska do samokształcenia językowego i tłumaczeń symultanicznych.

Na terenie kampusu uniwersyteckiego funkcjonuje Centrum Komunikacji Medialnej i Informacji Naukowej.

Uczelnia dysponuje również pięcioma domami studenckimi, do dyspozycji studentów dostępne są pokoje jedno i dwuosobowe z darmowym dostępem do sieci Wi-Fi oraz dobrze wyposażonymi aneksami kuchennymi.

Oddzielny kompleks tworzą obiekty sportowe, centralną częścią budynku o powierzchni użytkowej 2855 m² jest wielofunkcyjna hala sportowa z zapleczem sanitarnym i trybunami na 300 miejsc. Pełnowymiarowe boisko do piłki ręcznej można podzielić kotarami na 3 części – z niezależnymi boiskami do siatkówki i koszykówki. W budynku znajduje się również sala gimnastyki korekcyjnej, pracownia aktywizacji ruchowej, sala fitness, sale do rehabilitacji, masażu i odnowy biologicznej, pracownie kinezyterapii, fizykoterapii oraz siłownia.

Sale i specjalistyczne pracownie dydaktyczne, laboratoria naukowe oraz ich wyposażenie są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy badawczej/zawodowej oraz umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć.

Infrastruktura informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, pomoce i środki dydaktyczne, aparatura badawcza, specjalistyczne oprogramowanie są sprawne, nowoczesne, nieodlegające od aktualnie używanych w działalności naukowej oraz umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych. Uczelnia zapewnia dostęp do zasobów informatycznych, w tym dostęp do sieci bezprzewodowej – sieć EDUROAM. Funkcjonuje również poczta studencka. W zakresie kształcenia na odległość każdy wykładowca oraz student WPiNS otrzymuje hasło oraz login do platformy e-learningowej. Na stronie internetowej Uczelni w zakładce *Studenci* – następnie zakładka *Usługi informatyczne* umieszczone są informacje dotyczące: poczty studenckiej UJK, LEX-a – Systemu Informacji Prawnej dla studentów i pracowników UJK, Microsoftu 365, systemu rezerwacji terminów dziekanatowych, dostępu do czasopism online oraz zasobów wewnętrznych Uczelni, dostępu do sieci teleinformatycznej. Komunikację między

uczelnią, a studentami oraz wykładowcami wspomaga *Wirtualna Uczelnia* umożliwiająca m.in. dostęp do planu zajęć, wybór zajęć z wychowania fizycznego, seminarium dyplomowego, przysyłanie materiałów dydaktycznych, informowanie o wynikach egzaminu, wysyłanie informacji do studentów (e-mail indywidualny albo grupowy).

Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk badawczych, komputerowych, licencji na specjalistyczne oprogramowanie są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup i umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym samodzielne wykonywanie czynności badawczych przez studentów.

Biblioteka Uniwersytecka umiejscowiona na kampusie uczelni, stanowi centrum edukacji, informacji i kultury, w którym dbałość o dziedzictwo kultury polskiej oraz europejskiej łączy się z wykorzystaniem najnowocześniejszych form realizacji przekazu wiedzy i informacji. Budynek Biblioteki jest dostosowany do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami ruchowymi. W budynku Biblioteki funkcjonują następujące czytelnie: czytelnia ogólna – 108 miejsc, czytelnia na antresoli – 34 miejsca, czytelnia oddziału informacji niejawnych – 29 miejsc, czytelnia zbiorów specjalnych – 21 miejsc, czytelnia prasy bieżącej – 16 miejsc oraz czytelnia multimedialna – 20 miejsc. Dla studentów dostępne są również: 52 stanowiska komputerowe, 6 tabletów oraz specjalistyczne stanowiska komputerowe dla studentów z niepełnosprawnościami. Ponadto mając na względzie ułatwienie osobom niewidomym i słabowidzącym korzystania z zasobów bibliotecznych, budynek biblioteki został wyposażony w system udźwiękowienia przestrzeni. System ten pozwala na odtwarzanie informacji poprzez impuls generowany przez pilota. W całym budynku Biblioteki działa sieć Wi-Fi. Dodatkowo realizując oczekiwania interesariuszy wewnętrznych w 2023 r. powstały w obiekcie Biblioteki: strefa relaksu, pokój pracy zespołowej oraz zakupiono pięć kabin pracy. Studenci mają również dostęp do specjalistycznej infrastruktury umożliwiającej prowadzenie pracy badawczej.

W bibliotece zapewniony jest dogodny dostęp do jej księgozbiorów. Osoby zainteresowane skorzystaniem z zasobów bibliotecznych mają możliwość zadeklarowania swoich potrzeb w tym zakresie przysyłając stosowne zgłoszenie drogą on-line i umawiając się na odbiór potrzebnych tytułów z pracownikiem biblioteki. Biblioteka jest też otwarta na składanie dezyderatów odnośnie do zakupów książek i czasopism naukowych.

Biblioteka uczelni udostępnia bazy on-line do zagranicznych baz w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki w oparciu o posiadaną tzw. licencję krajową, z której mogą korzystać wszystkie biblioteki uczelniane.

Zasoby biblioteczne są zgodne z dedykowaną przez wykładowców w kartach zajęć literaturą przedmiotu przeznaczoną do realizacji procesu nauczania na wizytowanym kierunku studiów i obejmują innego rodzaju opracowania zarówno naukowe, jak też popularnonaukowe tak krajowe, jak i międzynarodowe. Księgozbiór biblioteki jest zgodny z potrzebami nauki i dydaktyki Uczelni. Biblioteka uzupełnia na bieżąco zbiory o najnowszą literaturę, także zgodnie ze wskazaniami w kartach zajęć.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna spełnia wymagania w zakresie przepisów BHP i przeciwpożarowych.

Uczelnia posiada dostęp do bezprzewodowej sieci internetowej. Systemy informatyczne są zgodne z ustawą o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Studenci kierunku bezpieczeństwo narodowe mają zapewniony dostęp do pomieszczeń dydaktycznych, sali komputerowej, specjalistycznego oprogramowania poza godzinami zajęć, w celu

wykonywania zadań, realizacji projektów. Dostęp do pracowni możliwy jest w obecności pracowników Uczelni.

W Uczelni działa Uniwersyteckie Centrum Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, którego celem jest promowanie rozwiązań wyrównujących szanse ukończenia studiów przez osoby z niepełnosprawnościami, przy zachowaniu wysokich standardów merytorycznych. Budynki Uczelni spełniają wszystkie aktualnie obowiązujące wymogi dotyczące dostosowań do osób z niepełnosprawnością poprzez m.in.: dogodnie położone i odpowiednio oznakowane miejsca parkingowe, pochylnie zewnętrzne przy wejściach do budynków, brak przeszkód (progów i stopni) oraz odpowiedniej szerokości przejścia w poziomych ciągach komunikacyjnych i salach dydaktycznych, dogodną komunikację pionową za pomocą dźwigów osobowych o odpowiednich wymiarach drzwi i kabin, dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wyposażonych w sygnalizację akustyczną pięter i oznakowanie przycisków alfabetem Braille'a, sanitariaty dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. W aulach audytoryjnych ze stałymi siedziskami oraz w pracowni informatycznej znajdują się miejsca przeznaczone dla osób niepełnosprawnych na wózek. W zakresie udogodnień dydaktycznych Uczelnia przygotowała i udostępniła dla osób niewidomych, słabo widzących, niesłyszących oraz słabo słyszących zestawy komputerowe.

Uczelnia realizując zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub w formie kształcenia hybrydowego – zapewnia dostęp do infrastruktury informatycznej i oprogramowania umożliwiającego synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia. Wykładowcy do prowadzenia zajęć w trybie zdalnym oprócz platformy e-learningowej korzystają z platformy Microsoft Teams.

Ponadto niepełnosprawni studenci mają do dyspozycji uczelnianą stronę internetową Centrum Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, powstałą w oparciu o nawigację strony głównej UJK, która zawiera wszystkie niezbędne informacje dla zainteresowanych. Strona internetowa WPiNS, w tym INB posiada także nakładkę nawigacyjną dla osób z niepełnosprawnościami wzroku, która pozwala na zmianę rozmiaru czcionki, kontrastu i koloru strony WWW (Accessibility Tools) oraz tłumacz on-line języka migowego.

Studenci i pracownicy mają do dyspozycji infrastrukturę i oprogramowanie MS Teams, które umożliwia komunikację synchroniczną oraz asynchroniczną. Do komunikacji asynchronicznej wykorzystywane jest również oprogramowanie Wirtualnej Uczelni.

Studentom jest zapewniany dostęp do oprogramowania wspomagającego kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W czasie pandemii Covid-19 organizowano szkolenia, w tym zakresie oraz zapewniało wsparcie techniczne ze strony informatyków.

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, co do aktualności, zakresu tematycznego i zasięgu językowego, a także formy wydawniczej są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku oraz prawidłową realizację zajęć.

Zasoby biblioteczne są dostosowane do profilu kształcenia i prowadzonych badań pod względem liczby egzemplarzy dostosowanej do potrzeb procesu nauczania i uczenia się oraz liczby studentów.

Użytkownicy Biblioteki mogą korzystać z jej zasobów w sposób tradycyjny oraz z wykorzystaniem stanowisk komputerowych. Biblioteka dysponuje 125 stanowiskami czytelnickimi, w tym ponad 60 stanowiskami komputerowymi z dostępem do Internetu. Ponadto studenci mają zapewniony dostęp do samoobsługowych skanerów oraz kserokopiarek.

Biblioteka świadczy usługi w rzeczywistości wirtualnej. Katalog zasobów bibliotecznych książek i czasopism udostępniany jest także on-line. Na tej podstawie należy stwierdzić, iż zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne są dostępne tradycyjnie oraz z wykorzystaniem narzędzi informatycznych, w tym umożliwiających dostęp do światowych zasobów informacji naukowej i profesjonalnej.

Biblioteka posiada udogodnienia dla osób z niepełnosprawnością takie, jak: elektryczne biurka z płynną regulacją wysokości, stanowiska komputerowe dla osób niedowidzących, na których możliwa jest regulacja wielkości czcionki poprzez ustawienia systemowe i zainstalowane oprogramowanie, nowoczesne lupy optyczne, powiększalnik służący osobom słabowidzącym na czytanie, pisanie i przeglądanie tekstów, udźwiękowioną lupę elektroniczną pozwalającą po dotknięciu ekranu na głosowy odczyt powiększonych tekstów, samoobsługową wrzutnię książek.

Innym udogodnieniem są źródła informacji naukowej dostępne online, a wśród nich czytelnie podręczników akademickich IBUK libra i ebookpoint BIBLIO. Dostęp do baz jest możliwy z dowolnego urządzenia poprzez aplikację lub stronę internetową.

Na platformie edukacyjnej (MS Teams lub Wirtualnej Uczelni) zamieszczane są materiały dydaktyczne, w szczególności: karty przedmiotu, treści merytoryczne w formie elektronicznej, prezentacje, filmy, zadania domowe, materiały do zadań praktycznych, testy, podręczniki w wersji elektronicznej.

Ocena i monitorowanie infrastruktury, w tym systemu biblioteczno-informacyjnego odbywa się na kilku płaszczyznach. Ogólny nadzór nad infrastrukturą i zasobami edukacyjnymi pełni kierownik każdego obiektu. Ponosi on odpowiedzialność za usuwanie usterek i uzupełnianie braków w wyposażeniu. Infrastruktura informatyczna podlega przeglądowi przed rozpoczęciem każdego roku akademickiego. Wówczas kierowane są również zapytania do jednostek organizacyjnych dotyczące potrzeb w zakresie: wyposażenia sal, oprogramowania, sprzętu komputerowego, tablic multimedialnych, rzutników, ekranów itp. Doposażanie laboratoriów dokonywane jest na bieżąco na wniosek opiekuna laboratorium. Zatem Uczelnia rozwija infrastrukturę i zasoby edukacyjne w miarę posiadanych możliwości finansowych.

Uczelnia unowocześnia i aktualizuje infrastrukturę informatyczną i oprogramowanie wykorzystywane w procesie kształcenia, w tym kształcenia na odległość. Oprogramowanie jest systematycznie uzupełniane, zgodnie z oczekiwaniami środowiska akademickiego.

Zapewniony jest udział nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, a ponadto studentów, w okresowych przeglądach infrastruktury i zasobów edukacyjnych, w ramach procedury okresowego przeglądu kierunku.

Wyniki okresowych przeglądów, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów są wykorzystywane do rozwoju infrastruktury dydaktycznej, naukowej, wyposażenia oraz innych zasobów edukacyjnych. Przykładem może być zakup gier strategicznych czy też wirtualnej strzelnicy.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Nowoczesna infrastruktura Uczelni obejmuje rozwiązania techniczno-informatyczne tworzące właściwe warunki dla efektywnego nauczania, w tym także rozwiązania architektoniczne uwzględniające potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Sale zajęciowe zostały wyposażone w odpowiedni sprzęt umożliwiający prawidłową realizację zajęć, tym samym są one zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, jak również są adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy zawodowej oraz umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Zajęcia realizowane są w formule zdalnej z wykorzystaniem różnych komunikatorów oraz e-learningowej platformy, dostępnej dla wykładowców oraz studentów, niemniej jednak w uczelni zapewniony jest dostęp do sieci bezprzewodowej oraz do pomieszczeń dydaktycznych poza godzinami zajęć, w celu wykonywania różnych zadań. Studenci posiadają dostęp do zasobów bibliotecznych, jak również do jej infrastruktury. Księgozbiory biblioteczne obejmują piśmiennictwo zalecane w sylabusach w liczbie egzemplarzy dostosowanej do potrzeb procesu nauczania i uczenia się oraz liczby studentów. W bibliotece są dostępne miejsca do pracy na miejscu z dostępem do komputera. Poza tym zasoby w bibliotece są dostępne tradycyjnie oraz z wykorzystaniem narzędzi informatycznych, w tym umożliwiających dostęp do światowych zasobów informacji naukowej. Dodatkowo, w przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub w formie kształcenia hybrydowego wykładowcy zapewniają studentom materiały dydaktyczne opracowane w formie elektronicznej. W uczelni zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP. Ocena i doskonalenie bazy infrastruktury technicznej podlega wyznaczonym osobom z określonym terminem sygnalizowania potrzeb w tym zakresie łącznie z uwzględnieniem potrzeb studentów. Z kolei wyniki okresowych przeglądów, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, są wykorzystywane w kierunku doskonalenia infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie stwierdzono

Rekomendacje

Nie sformułowano

Zalecenia

Nie sformułowano

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Uczelnia prowadzi współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów. Zasady tej współpracy zostały określone w dokumencie regulującym wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia (Procedura tworzenia i zaprzestania prowadzenia studiów wyższych i studiów podyplomowych oraz modyfikowania programów tych studiów).

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym realizowana w ramach wydziałowego systemu jakości kształcenia opiera się na stałej i metodycznej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi wchodzącymi w skład Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia. W jej skład Komisji wchodzi po jednym przedstawicielu otoczenia społeczno-gospodarczego dla każdego z kierunków prowadzonych na Wydziale.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym prowadzona jest również w ramach Rady Partnerów będącej organem doradczym Dyrektora Instytutu. Zadaniem Rady jest wyrażanie opinii m. in. w sprawach zapotrzebowania rynku na kwalifikacje zawodowe i umiejętności przyszłych absolwentów z uwzględnieniem zakładanych do osiągnięcia efektów uczenia się. W Radzie Programowej są reprezentowane takie instytucje jak: Centrum Przygotowania do misji zagranicznych w Kielcach, Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach, Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach, Centrum Bezpieczeństwa Miasta Kielce, 10. Świętokrzyska Brygada Obrony Terytorialnej oraz jedno przedsiębiorstwo ochrony osób i mienia. W skład Rady wchodzi także przedstawiciele studentów i doktorantów.

Uczelnia ma podpisane porozumienia o współpracy z instytucjami otoczenia społecznego w zakresie doskonalenia programu studiów tj.: instytucje administracji rządowej i samorządowej, policja, wojsko i straż pożarna. Wnioski i uwagi, dotyczące kształcenia na ocenianych studiach, przedkładane przez pracodawców, wynikają w szczególności z obserwacji wiedzy i umiejętności studentów i absolwentów ocenianych studiów podczas nieobowiązkowych staży, a także z innych form kontaktu i współpracy tych podmiotów ze studentami. Uwagi i opinie zgłaszane przez interesariuszy zewnętrznych, z którymi nawiązano współpracę są analizowane przez władze Uczelni i brane pod uwagę przy projektowaniu zmian programu studiów.

Uczelnia przedstawiała przykłady zmian w programie studiów wprowadzonych w związku z sugestiami przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Wskutek przedstawionych sugestii włączono do planu studiów wyszkolenie strzeleckie obejmujące zajęcia praktyczne na laserowym systemie szkolno-treningowym „Pojedynek” (SI-C), które są realizowane w ramach grupy zajęć „Ćwiczenia strzeleckie” na symulatorze laserowym. Wprowadzono także przedmiot pn. „Przestępczość zorganizowana w Unii Europejskiej”.

Uczelnia realizuje we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym szereg projektów adresowanych do studentów tj. wykłady gościnne, szkolenia i wizyty studyjne. Jako przykłady projektów wskazać można: (1) cykliczną współpracę z Targami Kielce w latach 2019-2024, gdzie w ramach organizacji Międzynarodowego Salonu Przemysłu Obronnego organizowana jest ogólnopolska Konferencja Naukowa. W roku 2023 odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Współpraca przedsiębiorstw sektora obronnego z cywilnymi przedsiębiorstwami i jednostkami

badawczo-rozwojowymi. Uczelnia współorganizowała także XI Międzynarodową Konferencję Naukową „Bezpieczeństwo RP w wymiarze narodowym i międzynarodowym”, która odbyła się w dniach 2-4 grudnia 2024 r. w Juracie. W dniach 13 i 14 listopada 2024 r., studenci ze studenckiego Koła Naukowego „Egida Securitas” oraz pracownicy Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie UJK wzięli czynny udział w ogólnopolskiej kampanii „Dzieciństwo Bez Przemocy” organizowanej przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę oraz przedstawiciele podmiotów zaangażowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy i pomocy pokrzywdzonym.

Studenci ocenianych studiów przygotowują prace dyplomowe na zlecenie otoczenia społeczno-gospodarczego. Jako przykłady można wskazać następujące prace: (1) Rola dzielnicowego w kształtowaniu bezpieczeństwa na przykładzie gminy i miasta Chęciny; (2) Wybrane zagrożenia niemilitarne mające wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców powiatu starachowickiego; (3) Agresja wśród młodzieży jako zagrożenie bezpieczeństwa personalnego (na przykładzie Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 w Kielcach); (4) Przemoc w rodzinie a bezpieczeństwo kobiet na przykładzie powiatu kieleckiego; (5) Rola Państwowej Straży Pożarnej w zapewnieniu bezpieczeństwa lokalnego na przykładzie powiatu skarżyskiego.

Na spotkaniu przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego z zespołem oceniającym obecni byli reprezentanci instytucji, których przedstawiciele zostali włączeni w skład Rady Partnerów, jak i instytucji współpracujących na podstawie indywidualnych porozumień. Na spotkaniu reprezentowane były podmioty zarówno z sektora publicznego jak i prywatnego tj.: Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach, Centrum Przygotowań do Misji Zagranicznych, 10 Świątokrzyska Brygada Obrony Terytorialnej, Centrum Bezpieczeństwa Miasta Kielce, Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej i Karabela CK Kielce. Spotkanie pozwoliło na pozyskanie obiektywnych opinii na temat dobrej jakości współpracy Uczelni z gronem interesariuszy zewnętrznych.

Uczelnia korzysta z wyników monitorowania losów zawodowych absolwentów ELA. Za pośrednictwem Biura Karier Uczelnia samodzielnie monitoruje kariery zawodowe swoich absolwentów. Badania prowadzone są po roku od ukończenia studiów, po trzech latach oraz po pięciu latach. Celem badania jest doskonalenia kierunków studiów i programów studiów dla potrzeb rynku pracy, sytuacji zawodowej absolwentów, wiedzy, umiejętności i kompetencji cenionych przez pracodawców, a także barier w dostępie do pracy w wyuczonym zawodzie. Badanie prowadzone jest globalnie, tj. w całej uczelni. Biuro Karier opracowuje dane liczbowe z przyporządkowaniem do danego kierunku. W wyniku monitorowania losów zawodowych absolwentów wprowadzono zmiany doskonalące program studiów. Na drugim stopniu studiów utworzono dwie nowe grupy zajęć do wyboru: *bezpieczeństwo lokalne* i *logistyka w bezpieczeństwie*. Wprowadzono modyfikacje programu studiów pierwszego stopnia wyznaczanej części zajęć z zakresu przedmiotów kierunkowych w wyniku których wyłączono lub znacznie ograniczono treści mające charakter wyłącznie teoretyczny (np. system polityczny RP, prawo międzynarodowe i ochrona praw człowieka, stosunki dyplomatyczne i konsularne, międzynarodowe stosunki polityczne i gospodarcze, integracja europejska) zastępując je takimi, których przekazywane treści w zdecydowanie większym stopniu mogą być wykorzystane w pracy zawodowej (np. administracja bezpieczeństwa lokalnego, bezpieczeństwo militarne, bezpieczeństwo energetyczne).

Do końca roku akademickiego 2023/2024 nie prowadzono sformalizowanych przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Uczelnia deklaruje, że od roku akademickiego 2024/2025, poprzez formalne powołanie Rady Partnerów, niezbędnym stanie się coroczne przedstawianie

sprawozdania ze współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Ewaluacja prowadzona nieformalnie okazała się jednak skuteczna, o czym świadczy poprawność doboru instytucji współpracujących w ramach Rady Partnerów. Zasiadają w niej przedstawiciele różnych służb mundurowych oraz przedstawiciela administracji publicznej realizujący zadania z zakresu bezpieczeństwa. Ponadto, współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym owocuje konkretnymi zmianami w programie studiów. Jako konieczne jawi się jednak wprowadzenie procedury przeglądu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi Uczelnia stale współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów jest w całości zgodny z dyscyplinami, do których oceniane studia są przyporządkowane, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku. Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona systematycznie i przybiera formy adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się.

Okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów, były dotąd przeprowadzane nieformalnie. Zasady ewaluacji nie zostały określone w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia. Uczelnia nie podsumowuje sposobu realizacji przyjętych celów na płaszczyźnie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, co negatywnie wpływa na skuteczność podejmowanych działań doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie stwierdzono

Rekomendacje

Rekomenduje się określenie procedury przeglądu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym i wdrożenie jej założeń, a później, cykliczne jej wykonywanie.

Zalecenia

Nie sformułowano

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach na kierunku studiów bezpieczeństwo narodowe na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia podejmuje działania zgodne ze Strategią rozwoju Uczelni, których celem jest podniesienie stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz realizacja założeń koncepcji kształcenia. Proces ten koncentruje się na podnoszeniu jakości kształcenia, wspieraniu mobilności studentów i pracowników oraz rozwijaniu współpracy międzynarodowej. Działania te wspierają rozwój akademicki i motywują do doskonalenia znajomości języka obcego. Kluczowym celem umiędzynarodowienia procesu kształcenia na tym kierunku jest rozwijanie kompetencji językowych studentów i kadry dydaktycznej poprzez przygotowanie absolwentów do wyzwań globalnych oraz zwiększenia konkurencyjności uczelni na arenie międzynarodowej. Działania związane z umiędzynarodowieniem w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego to między innymi promowanie, wspieranie i uznawanie mobilności studentów, która pomaga rozwijać ważne umiejętności dotyczące znajomości języków obcych, zdolności adaptacyjnych i świadomości międzykulturowej, które są ważne w ich przyszłej pracy; rozwijanie współpracy z partnerami z innych krajów uczestniczących i nieuczestniczących w ramach spójnej i jasnej strategii na rzecz internacjonalizacji oraz zwiększenie mobilności pracowników Uczelni (pracowników akademickich i nieakademickich). Mobilność międzynarodowa studentów i pracowników uczelni realizowana jest głównie w ramach programu Erasmus+, do którego Uniwersytet Jana Kochanowskiego przystąpił w roku akademickim 2004/2005. Od tego czasu uczelnia stale rozwija swoją działalność naukową i dydaktyczną w zakresie wymian międzynarodowych. Wydział Prawa i Nauk Społecznych oraz Instytut Nauk o Bezpieczeństwie podejmują aktywne działania w celu umiędzynarodowienia procesu kształcenia poprzez kształcenie studentów z zagranicy, w tym w ramach programu Erasmus+ uwzględniając założenia Erasmus Charter for Higher Education oraz 2021-2027 oraz Deklaracji Polityki Erasmusa (Erasmus Policy Statement). Proces umiędzynarodowienia kształcenia odbywa się poprzez umowy bilateralne w ramach programu Erasmus+, a kształcenie studentów na uczelniach zagranicznych w ramach programu Erasmus+ możliwe jest dzięki umowom podpisanym na lata 2021-2029 między innymi z następującymi uczelniami: Marmara University w Turcji, Hogskolen i Innlandet oraz Universitetet i Tromsø - Norges Arktiske Universitet w Norwegii, Universidad de Jaen w Hiszpanii.

Na kierunku bezpieczeństwo narodowe umiędzynarodowienie procesu kształcenia opiera się na działaniach obejmujących: nauczanie obranego przez studentów języka obcego realizowane przez Studium Języków Obcych, którego celem jest przygotowanie studentów do efektywnego porozumiewania się w języku obcym w życiu zawodowym i prywatnym (Studium Języków Obcych prowadzi naukę języków nowożytnych: angielskiego, niemieckiego, francuskiego, rosyjskiego, a szczególny nacisk kładzie się na rozwijanie sprawności mówienia i rozumienia ze słuchu), kończące się uzyskaniem przez studenta kompetencji językowych na poziomie B2 (studia pierwszego stopnia) i B2+ (studia drugiego stopnia) zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego; wprowadzenie oferty zajęć w języku angielskim związanych z kierunkiem studiów; umożliwianie w ramach programu Erasmus+ studentom, doktorantom dyscypliny nauki o bezpieczeństwie i wykładowcom czynnego udziału w konferencjach naukowych międzynarodowych i zagranicznych, w trakcie których prezentują i upowszechniają wyniki badań naukowych oraz nawiązują współpracę z zagranicznymi ośrodkami naukowymi; weryfikowanie i aktualizowanie programu studiów między

innymi w oparciu o doświadczenia, dobre praktyki i trendy zagraniczne w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie. Nauka języka obcego zgodnie z koncepcją kształcenia UJK realizowana jest przez wszystkich studentów, a na kierunku BN prowadzony jest lektorat języka angielskiego. Program studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe przewiduje naukę języka obcego w wymiarze: na studiach pierwszego stopnia 120 godzin na studiach stacjonarnych i 90 godzin na studiach niestacjonarnych, a na studiach drugiego stopnia jest to odpowiednio 60 godzin na studiach stacjonarnych i 30 godzin na studiach niestacjonarnych. Zgodnie z zarządzeniem nr 22/2020 Rektora UJK każdy student realizuje co najmniej 15 godzin zajęć dydaktycznych w języku angielskim rocznie. Na kierunku Bezpieczeństwo narodowe wymagania te są spełniane poprzez wprowadzenie wybranych zajęć w języku angielskim, zatwierdzanych przez Dziekana WPiNS.

Oceniając proces umiędzynarodowienia kadry dydaktycznej realizującej zajęcia w ramach ocenianego kierunku, należy podkreślić, iż pracownicy mają możliwość rozwoju międzynarodowej aktywności zgodnie z zarządzeniem nr 10/2023 Rektora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 30 stycznia 2023 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu wymiany nauczycieli akademickich w celu prowadzenia zajęć dydaktycznych w ramach Programu Erasmus+ w projektach KA131 i KA171. Udział w wymianach, praktykach zagranicznych i projektach badawczych pozwala wykładowcom rozwijać kompetencje międzykulturowe oraz nawiązywać współpracę z partnerami zagranicznymi. Zasięg tych działań wynika z aktywności uczelni i dostępnych programów mobilności. W ramach zagranicznych aktywności w latach 2021-2024 należy wskazać między innymi: udział w konferencjach naukowych – 11 nauczycieli akademickich, w różnych formach (komitet naukowy, organizacyjny, prelekcja); kwerendy naukowe - 2 nauczycieli akademickich; stażach – 6 nauczycieli akademickich; publikacje – 2 nauczycieli akademickich; projekty rozwojowe – 2 nauczycieli akademickich; kongresy – 1 nauczyciel akademicki; wykłady - 2 nauczycieli akademickich. Niezwykle ważnym projektem realizowanym przez nauczycieli akademickich Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie w ramach środowiska międzynarodowego jest projekt Athena.

Nauczyciele akademicy mają możliwość uczestniczenia w programach Erasmus+, w ramach wyjazdów dydaktycznych w uczelniach partnerskich, między innymi w Universidad de Vigo Hiszpania; Universidad Complutense de Madrid Hiszpania; University of Miskolc Węgry; Sveuciliste Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku Chorwacja; Univerzita Mateja Bela V Banskej Bystrici Słowacja; Univerzita Sv. Cyrila a Metoda v Trnave Słowacja; Istanbul Medeniyet University Turcja; Julius-Maximilians-Universität Würzburg Niemcy; Marmara University Turcja; Hogskolen i Innlandet Norwegia; Universidad de Jaen Hiszpania; Universitetet i Tromsø - Norges Arktiske Universitet Norwegia. Wyjazdy do uczelni partnerskich umożliwiają prowadzenie zajęć dla międzynarodowej grupy studentów, udział w warsztatach oraz wymianę doświadczeń z partnerami z zagranicznych uczelni. Jednym z narzędzi upowszechniających umiędzynarodowienie kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne są publikacje i recenzje artykułów w języku angielskim pracowników naukowo – dydaktycznych oraz ich udział w konferencjach międzynarodowych, podczas których wygłaszane są referaty.

Studenci bezpieczeństwa narodowego są zachęceni przez wykładowców do wymian międzynarodowych i mają w ramach tych wyjazdów możliwość realizowania praktyk w wybranych instytucjach za granicą, pod warunkiem, że są one zgodne z kierunkiem studiów. W programie Erasmus+ możliwy jest wyjazd na studia i praktykę za granicę więcej niż jeden raz, na okres nieprzekraczający 12 miesięcy na każdym cyklu studiów (licencjackich, magisterskich). W ramach programu Erasmus+ studenci mogą realizować w partnerskiej uczelni zagranicznej krótkoterminowe lub długoterminowe wyjazdy na studia: krótkoterminowe wyjazdy obejmują od 5 do 30 dni

mobilności fizycznej i połączone są z obowiązkową dla studentów I i II stopnia częścią wirtualną; długoterminowe wyjazdy trwają od 2 do 12 miesięcy i obejmują mobilność fizyczną, która musi trwać minimum 2 miesiące oraz opcjonalnie część wirtualną. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia koordynowane jest przez Uczelnianego Koordynatora Programu Erasmus+. Oferty wyjazdów udostępnia Dział Wymiany i Współpracy Międzynarodowej, a ich promocja odbywa się również podczas spotkań informacyjnych. Oceniając proces umiędzynarodowienia kadry dydaktycznej realizującej zajęcia w ramach ocenianego kierunku, należy podkreślić, iż pracownicy mają możliwość rozwoju międzynarodowej aktywności. Nauczyciele akademicy mają możliwość uczestniczenia w programach Erasmus+KA131, w ramach wyjazdów, których celem jest prowadzenie zajęć dydaktycznych dla studentów uczelni partnerskiej (STA) oraz podniesienie kwalifikacji w instytucji partnerskiej poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i wymianie doświadczeń (STT). W latach 2021-2024 w ramach programu Erasmus+ zrealizowano następujące mobilności: roku akademickim 2020/2021 - 1 wyjazd, w roku akademickim 2022/2023 miało miejsce 5 wyjazdów i 1 wyjazd w 2023/2024. W latach 2022-2025 pięciu wykładowców z University of Žilina prowadziło wykłady, seminaria i warsztaty na kierunku bezpieczeństwo narodowe, co znacząco wpłynęło na jakość i międzynarodowy charakter kształcenia. Obecnie nie ma zagranicznych wykładowców na kierunku.

Umiędzynarodowienie kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe podlega okresowym ocenom i dyskusjom studentów i pracowników Uniwersytetu Jana Kochanowskiego. Proces umiędzynarodowienia jest poddawany monitorowaniu ze strony władz Uczelni oraz osób odpowiedzialnych za internacjonalizację kierunku. Realizację działań koordynuje Dział Wymiany i Współpracy Międzynarodowej oraz Uczelniany i Instytutowy Koordynator Programu Erasmus+. Intensyfikacja procesu umiędzynarodowienia odbywa się poprzez spotkania z Koordynatorami Programu Erasmus+, które umożliwiają studentom i pracownikom zdobycie informacji na temat dostępnych wyjazdów. Rekrutacja na programy zagraniczne prowadzona jest przez cały rok, a szczegóły dotyczące programu Erasmus+ są dostępne na stronie internetowej Uczelni w zakładkach *Erasmus+* i *Współpraca*.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Proces umiędzynarodowienia kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia. Uczelnia wspiera aktywność międzynarodową zarówno dydaktyczną, jak i badawczą, tworząc możliwości rozwoju dla nauczycieli akademickich i studentów. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia obejmuje współpracę z uczelniami zagranicznymi w ramach programu Erasmus+ oraz inne inicjatywy, takie jak projekty badawcze z partnerami międzynarodowymi czy udział w konferencjach naukowych. Informacje o różnych formach mobilności upowszechniane są poprzez wykorzystywanie kilku kanałów komunikacji, między innymi poprzez spotkania, a także na portalach społecznościowych. Rodzaj, zakres i zasięg umiędzynarodowienia procesu kształcenia są zgodne z wymaganiami zawartymi w strategii rozwoju

uczelni oraz politykach krajowych i międzynarodowych w zakresie szkolnictwa wyższego. Wyniki okresowych przeglądów stopnia umiędzynarodowienia są wykorzystywane do intensyfikacji działań i zwiększania efektywności procesów internacjonalizacyjnych. Celem Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia jest między innymi dbanie o jakość kształcenia w obszarze umiędzynarodawiania procesu kształcenia. Prowadzone są okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, w ramach których Wydziałowa Komisja ds. Kształcenia formułuje wnioski i zalecenia, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do intensyfikacji internacjonalizacji kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie stwierdzono

Rekomendacje

Nie sformułowano

Zalecenia

Nie sformułowano

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach oferuje studentom kierunku bezpieczeństwo narodowe wszechstronne i kompleksowe wsparcie na każdym etapie procesu nauki. Wsparcie to ma charakter ciągły, przybierając przy tym różnorodne formy i dostosowując się do indywidualnych oraz często specyficznych potrzeb różnych grup studentów ocenianego kierunku.

Oferowane wsparcie odnosi się również do wszystkich aspektów związanych z procesem uczenia się, jest adekwatne do założonych celów kształcenia oraz zapotrzebowania, które wynika z realizacji programu studiów. Można stwierdzić, że działania realizowane przez Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach mają systemowy charakter, co wspiera studentów w osiąganiu założonych efektów uczenia się, sprzyja ich rozwojowi naukowemu i osobistemu oraz pozwala na płynne wchodzenie na rynek pracy.

Jednym z kluczowych elementów wsparcia studentów w procesie uczenia się jest możliwość bezpośredniego kontaktu z nauczycielami akademickimi. Odbywa się on zarówno podczas zajęć, jak i poza nim, w ramach regularnych konsultacji. Konsultacje te są organizowane cyklicznie, zgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem, który jest podawany do wiadomości studentów jak i dostępny na stronie internetowej. Spotkania te mogą odbywać się zarówno w formie stacjonarnej na terenie Uczelni, jak i online z wykorzystaniem narzędzi do nauki zdalnej. Konsultacje umożliwiają studentowi nie tylko wyjaśnienie wątpliwości związanych z danym przedmiotem, ale także uzyskanie indywidualnych wskazówek dotyczących procesu nauki, przygotowywania pracy dyplomowej czy rozwijania swojej ścieżki naukowej.

Na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach system wsparcia oraz motywowania studentów określa „Procedura zapewniania studentom dostępności kształcenia, wsparcia w procesie uczenia się, partycypacji społecznej, rozwoju naukowym oraz zakresie świadczeń” funkcjonująca w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, której celem jest określenie działań zapewniających równe szanse i eliminację dyskryminacji w obszarach takich jak dostęp do kształcenia, prowadzenia badań naukowych, aktywności społecznej oraz korzystania ze świadczeń. Zawiera także opis metod i form przekazywania informacji skierowanych do kandydatów na studia, studentów, doktorantów, słuchaczy, absolwentów i pracowników UJK, jak również informacji dostępnych publicznie.

Ze względu na ogólnoakademicki profil kształcenia na ocenianym kierunku studiów bezpieczeństwo narodowe, wsparcie oferowane przez Uczelnię obejmuje również aspekt przygotowania studentów do podejmowania i prowadzenia działalności naukowej. Studenci mają możliwość rozwijania swoich pasji i zainteresowań naukowych w ramach Koła Naukowego Egida Security działającego na Wydziale Prawa i Nauk Społecznych. Studenci działający w Kołach naukowych mają możliwość uczestniczenia w konferencjach naukowych, gdzie mogą zaprezentować wyniki swoich prac oraz nawiązać kontakty oraz wymienić doświadczenia ze studentami z innych ośrodków akademickich. Studenci, którzy na konferencji biorą czynny udział mają możliwość wnioskowania o dofinansowanie. Niestety środki przeznaczone na działalność koła naukowego są niewystarczające, dlatego też studenci chcący publikować swoje prace naukowe bądź chcący wziąć bierny udział w konferencji naukowej muszą samodzielnie pokryć związane z tym koszty. Samodzielne pokrywanie, często znaczących z perspektywy studenta kosztów udziału w konferencjach czy publikacji prac naukowych może stanowić istotną barierę. Taka sytuacja może negatywnie wpływać na liczbę studentów aktywnie zaangażowanych w działalność naukową oraz publikujących swoje badania, ograniczając ich możliwości rozwoju akademickiego. W związku z tym, w dalszej części raportu sformułowano odpowiednią rekomendację.

Uwzględniono materialne formy wsparcia dla wyróżniających się studentów, takie jak stypendium rektora czy nagroda rektora, przyznawane za wybitne osiągnięcia naukowe, artystyczne, sportowe lub organizacyjne. Dodatkowo absolwenci Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, którzy swoją aktywnością w różnych dziedzinach, w tym w nauce, przynoszą chlubę Uczelni, mogą zostać uhonorowani wpisem do Złotej Księgi Absolwentów.

W Uczelni poprawnie funkcjonuje system pomocy materialnej służący wyrównywaniu szans edukacyjnych. Składa się na niego m.in. stypendium socjalne, stypendium specjalne dla osób z niepełnosprawnościami oraz zapomoga. Uprawnienia w zakresie przyznawania świadczeń pomocy materialnej przekazywane są odpowiednim komisjom stypendialnym, w których większość składu stanowią studenci wydelegowani przez samorząd studencki. Zasady dotyczące przyznawania poszczególnych świadczeń zostały określone w Regulaminie Świadczeń dla studentów Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, zapewniając ich jasność i sprawiedliwość.

Studenci Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach mogą również korzystać ze wsparcia w zakresie przedsiębiorczości i rozwoju zawodowego dzięki inicjatywom podejmowanym przez Akademickie Biuro Karier. Akademickie Biuro Karier realizuje różnorodne projekty skierowane do wszystkich studentów, jak na przykład organizacja spotkań z doradcami zawodowymi, warsztatów dotyczących procesu aplikacji o pracę czy szkoleń z zakresu umiejętności miękkich. Biuro podejmuje również inicjatywy skierowane do studentów konkretnych kierunków studiów, w tym studentów

bezpieczeństwa narodowego, poprzez realizację projektów dostosowanych do specyfiki i tematyki danego kierunku, jak na przykład cykliczne „kawiarenki biznesowe” czyli spotkania z przedstawicielami służb mundurowych. Biuro organizuje również Akademickie Targi Pracy, gdzie swoją działalność przed innymi studentami jak i potencjalnymi pracodawcami mogą zaprezentować również koła naukowe działające na Uczelni.

Studenci mają możliwość rozwijania swoich pasji sportowych w Akademickim Związku Sportowym UJK Kielce, uczestnicząc w różnych sekcjach, a tym między innymi koszykówki, siatkówki, piłki nożnych, sportów siłowych, biegania czy pływania.

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach stara się wychodzić naprzeciw potrzebom różnych grup studentów, w tym studentów z niepełnosprawnościami, za wsparcie których odpowiada Centrum Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami. Do form wsparcia, kierowanych w stronę studentów z niepełnosprawnościami można zaliczyć między innymi zmianę sposobu uczestnictwa w zajęciach, umożliwienie korzystania z materiałów w alternatywnych formach zapisu, zmianę organizacji sesji egzaminów i trybu zdawania egzaminów, czy możliwość skorzystania z usługi asystenta lub usługi tłumacza języka migowego. Dodatkowo Uczelnia umożliwia studentom z niepełnosprawnościami nieodpłatne użyczenie sprzętu (lupy elektronicznej bądź dyktafonu) i możliwość nieodpłatnego kopiowania notatek i materiałów dydaktycznych. Studenci z niepełnosprawnościami mają możliwość wyboru alternatywnych form zajęć z wychowania fizycznego, obejmujących między innymi ćwiczenia w wodzie, naukę i doskonalenie pływania oraz zajęcia muzyczno-ruchowe.

Na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach działa Centrum Wsparcia Psychologicznego i Psychoedukacji, którego celem jest zapewnienie kompleksowej pomocy studentom w trudnej sytuacji życiowej lub wymagającym wsparcia specjalistycznego. Jest to miejsce, gdzie każdy student borykający się z lękiem, obniżonym nastrojem, trudnościami w relacjach, spadkiem motywacji lub innymi wyzwaniami natury psychicznej i emocjonalnej może otrzymać wstępną pomoc i wsparcie.

W ramach wsparcia studentów o zróżnicowanych potrzebach istotną rolę odgrywa możliwość studiowania w ramach Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS), która pozwala na dostosowanie procesu kształcenia do indywidualnych potrzeb różnych grup studentów, zapewniając szerokie możliwości wsparcia studenta w nauce. Zgodnie z regulaminem studiów Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach indywidualna organizacja studiów jest skierowana między innymi do studentek w ciąży, studentów będących rodzicami, jak również studentów z niepełnosprawnościami, mających status opiekuna osoby z niepełnosprawnością, wykazujących się wyróżniającą aktywnością na rzecz Uczelni, będących członkami sportowej kadry narodowej lub sekcji sportowej reprezentującej Uczelnię w rozgrywkach ligowych przynajmniej na szczeblu wojewódzkim czy też realizujących studia według indywidualnego programu studiów.

Uniwersytet Jana Kochanowskiego podchodzi do spraw studenckich w sposób indywidualny. Na Uczelni funkcjonuje „Procedura rozpatrywania skarg, rozwiązywania sytuacji konfliktowych, przeciwdziałania dyskryminacji i zachowaniom przemocowym”. Studenci mają możliwość kierowania skarg bądź wniosków w formie pisemnej bądź ustnej. Pierwszym kontaktem studentów do zgłoszenia ewentualnych problemów jest opiekun danego roku, który kolejno podejmuje działania i ewentualnie powiadamia odpowiednie organy, w tym Dyrektora Instytutu czy Dziekana wydziału.

Studenci mogą również kierować swoje wnioski lub skargi do Samorządu, który może reprezentować ich w dalszych kontaktach z władzami. Studentów wspiera również Rzecznik praw studenta działający na Uczelni, który pomaga w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych, udziela porad w kwestiach

związanych z prawami i obowiązkami studentów oraz wspiera w dochodzeniu ich praw w sytuacjach wymagających interwencji. Na Uczelni obowiązuje również Plan Równości Płci.

W trakcie całego procesu kształcenia studenci mogą liczyć na wsparcie pracowników administracyjnych uczelni, którzy udzielają im wsparcia w rozwiązywaniu wszelkich problemów związanych z tokiem studiów oraz sytuacją materialną. Kadra administracyjna jest odpowiednio przygotowana do wspierania i obsługi studentów, zapewniając im profesjonalną pomoc na każdym etapie nauki.

Na Uczelni aktywnie działa Samorząd Studencki, który realizuje swoje ustawowe obowiązki, reprezentując społeczność studencką w sprawach związanych z życiem akademickim, w tym w aspektach socjalno-bytowych oraz kulturalnych. Uczelnia wspiera działania podejmowane przez Samorząd Studentów materialnie poprzez środki przeznaczone na sprawy studenckie jak i organizacyjnie poprzez możliwość korzystania z infrastruktury, którą dysponuje Uczelnia. Działacze samorządowi mają również możliwość udziału w zjazdach branżowych. Przedstawiciele studenccy działający w ramach Samorządu są włączani także do ciał kolegialnych Uczelni w tym do Senatu Uczelni czy Rady Wydziału. Władze Uczelni oraz Wydziały postrzegają przedstawicieli studentów działających w Samorządzie Studenckim jako istotnych partnerów w działaniach projakościowych, obejmujących różnorodne aspekty procesu kształcenia. W ramach tego przedstawiciele studentów uczestniczą w zespołach roboczych, takich jak Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowa Komisja ds. Kształcenia oraz Zespół Ewaluacji ds. Jakości Kształcenia na Wydziale.

Na Uczelni prowadzone są regularnie działania mające na celu przegląd wsparcia oferowanego studentom, realizowane z ich aktywnym udziałem. Funkcjonują procedury monitorowania, oceny i doskonalenia różnych form wsparcia, a proces ewaluacji opiera się na bieżącym zbieraniu informacji zwrotnych od studentów, które są przekazywane władzom Uczelni. W ramach Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia studenci mają możliwość wyrażenia swojej opinii poprzez wypełnianie anonimowych ankiet, w których oceniają między innymi jakość obsługi administracyjnej w zakresie planowania zajęć, spraw związanych z tokiem studiów i pomocą materialną. Ankiety obejmują również ocenę funkcjonowania takich jednostek jak Biblioteka, Akademickie Biuro Karier czy Centrum Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami.

Dodatkowo studenci biorą również udział w ocenie kadry dydaktycznej, gdzie mogą ocenić między innymi takie aspekty jak przygotowanie prowadzącego do zajęć, punktualność i terminowość, postawę w stosunku do uczestników zajęć, sposób prowadzenia zajęć czy gotowość prowadzącego do udzielania dodatkowych wyjaśnień.

Poza badaniem ankietowym, monitorowanie systemu wsparcia studentów opiera się również na spotkaniach ze studentami (w tym spotkania studentów każdego kierunku studiów z Władzami Rektorskimi Uczelni) oraz bieżącej analizie skarg i zgłoszeń kierowanych przez studentów do opiekunów roku, dyrekcji czy samorządu studenckiego. Wnioski ze wszystkich wyżej wymienionych narzędzi są analizowane i służą poprawie jakości systemów wsparcia.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach zapewnia studentom kierunku bezpieczeństwa narodowego kompleksowe wsparcie, które jest dostosowane do ich różnorodnych potrzeb i zakładanych efektów uczenia się. Uczelnia wspiera ich rozwój poprzez możliwość bezpośredniego kontaktu z nauczycielami akademickimi, przygotowanie do wejścia na rynek pracy czy możliwość działalności w Kole Naukowym Egida Security. Należy jednak zauważyć, że środki finansowe przeznaczone na działalność koła naukowego są niewystarczające, co skutkuje tym, że studenci chcący na przykład publikować swoje prace naukowe muszą samodzielnie pokryć związane z tym koszty, co może stanowić dla nich istotną barierę. Taka sytuacja może negatywnie wpływać na liczbę studentów aktywnie zaangażowanych w działalność naukową, ograniczając ich możliwości rozwoju naukowego. Studenci mają możliwość indywidualizacji procesu kształcenia czy zaangażowania w działalność w Samorządzie Studentów, który dzięki udzielanemu wsparciu merytorycznemu, finansowemu i organizacyjnemu skutecznie reprezentuje społeczność akademicką. Wsparcie oferowane studentom obejmuje również rozpatrywanie skarg i wniosków, rozwiązywanie sytuacji konfliktowych oraz zapewnianie bezpiecznych warunków kształcenia i wsparcia psychologicznego. Uczelnia kieruje również wsparcie do studentów z niepełnosprawnościami, oferując im dedykowane formy wsparcia.

System wsparcia studentów podlega regularnym przeglądom z udziałem studentów, a wyniki tych analiz stanowią podstawę do dalszego doskonalenia podejmowanych działań i form wsparcia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie stwierdzono

Rekomendacja

Rekomenduje się zwiększenie środków finansowych przeznaczonych na wsparcie kół naukowych, a tym samym studentów w zakresie udziału w konferencjach naukowych oraz publikacji prac naukowych. Takie działania pozwoli zredukować bariery finansowe, które mogą ograniczać zaangażowanie studentów w działalność naukową, a tym samym przyczyni się do wzrostu liczby publikujących oraz aktywnie działających naukowo studentów.

Zalecenia

Nie sformułowano

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Główna platforma informacyjna Uczelni to strona internetowa, która umożliwia łatwy i powszechny dostęp do informacji o studiach. Dodatkowe treści są udostępniane w mediach społecznościowych. Strona została przedstawiona w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią, nie zawierając przy tym ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem

i oprogramowaniem. Strona internetowa uczelni jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami wzrokowymi, oferując opcje powiększania czcionki i zmiany kontrastu. Strona Uniwersytetu Jana Kochanowskiego dostępna jest w języku polskim i angielskim, co umożliwia dostęp do informacji dla potencjalnych zainteresowanych z innych krajów. Dodatkowe informacje o działaniach Uczelni są dostępne na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP).

Na stronie BIP oraz stronach WWW Uczelni znajduje się informacja o programie studiów, celach kształcenia, warunkach studiowania. BIP UJK w menu przedmiotowym zawiera wszystkie informacje wymagane przez w art. 358 p. 1 Ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce, między innymi: Wewnętrzne akty normatywne (Zarządzenia Rektora; Uchwały Senatu, Pisma w Biuletynie Informacji Publicznej Okólne Rektora; Komunikaty Rektora; Statut Uczelni; Uchwały Rady Uczelni; Zarządzenia Kanclerza); Podstawy prawne działania uczelni, Misja i strategia rozwoju uczelni, dokumentacja dotycząca spraw studenckich (Regulamin studiów; Regulamin świadczeń dla studentów; Zasady i tryb przyjmowania na studia; informacje o wysokości opłat za usługi edukacyjne) Programy studiów, Oceny PKA, Zadania uczelni, Struktura organizacyjna, informacja o obsłudze biuletynu i wiele innych dotyczących funkcjonowania Uczelni. Oficjalna strona Uczelni dedykowana jest dwóm grupom interesariuszy: wewnętrznym i zewnętrznym i na tej stronie zamieszczono jedenaście zakładek: *Uczelnia, Studia, Studia Podyplomowe, Kandydaci, Studenci, Doktoranci, Pracownicy, Nauka i badania, Współpraca, Kultura i sport*. Na stronie głównej znajdują się ponadto zakładki: *Kontakt, BIP, Przetargi, Biblioteka, Wydawnictwo, Wirtualna Uczelnia, Czasopismo UJK, Galeria*. Zakładka *Uczelnia* zawiera między innymi informacje dotyczące Uczelni w tym jej struktury, patrona, władz, jednostek międzywydziałowych i ogólnoakademickich, komunikatów, projektów, równości płci. Zakładka *Studenci* dedykowana jest studentom i stanowi źródło informacji w zakresie obowiązujących aktów prawnych, spraw socjalno – bytowych, opłat za studia, samorządu studenckiego, organizacji studenckich, akademickiego biura karier, kół naukowych, praktyk studenckich, legii akademickiej, tłumacza migowego online, centrum wsparcia osób z niepełnosprawnościami, Erasmus+. Zakładka *Kandydaci* dedykowana jest kandydatom, zawarto w niej ofertę edukacyjną, znajdują się tam informacje na temat kierunków studiów oraz poszczególnych specjalności, a także zamieszczona jest kompletna informacja o naborze na studia: warunki i tryb rekrutacji na studia, wykaz kierunków i specjalności kształcenia oraz zasady i tryb przyjęć na I rok studiów, dla studiów pierwszego i drugiego stopnia. Informacje dotyczące studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe zainteresowani czerpią również z drukowanych materiałów informacyjnych takich, jak: informatory, ulotki. Dodatkowo na terenie Uczelni umieszczone są informacje dotyczące planów zajęć, terminów konsultacji i inne niezbędne w procesie studiowania informacje. Na stronie Uczelni zamieszczane są również informacje związane z Jakością Kształcenia dotyczące między innymi: Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (USZJK); Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK), w tym Księgi Procedur obowiązującej w danym roku akademickim; raportów związanych z ewaluacją jakości kształcenia na danych kierunkach; Dobrych Praktyk oraz materiałów pomocnych w opracowywaniu i modyfikacji programów studiów.

Ze strony podmiotowej Uczelni możliwe jest wejście do Wirtualnej Uczelni. Wirtualna Uczelnia spełnia wymogi programu do obsługi studenta i nauczyciela akademickiego. Poprzez moduł Wirtualna Uczelnia student uzyskuje informacje o wynikach egzaminów i zaliczeń z poszczególnych zajęć oraz o organizacji zajęć. Moduł Wirtualna Uczelnia daje pracownikom możliwość dostępu do planów zajęć, listy studentów, zamieszczania ocen, tworzenia statystyki ocen, wysyłania wiadomości do studentów (e-mail, sms), zamieszczania ogłoszeń i materiałów dydaktycznych oraz

przeprowadzenia procesu ankietyzacji. Platforma MS Teams oraz Wirtualna Uczelnia spełniają funkcję płaszczyzny kontaktów nauczycieli ze studentami w różnych kwestiach informacyjnych.

Treści zamieszczane na stronach www Uczelni są monitorowane na bieżąco. Nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem systemów informatycznych sprawuje jednostka ogólnouczelniana – Dział Zabezpieczenia Informatycznego, a na Wydziale Prawa i Nauk Społecznych sprawami technicznymi zajmuje się Sekcja Informatyki i Wsparcia Technicznego. Opiekę merytoryczną nad stroną internetową Wydziału sprawuje Dziekan, Prodzikan ds. kształcenia oraz Dyrektorzy Instytutów/Kierownicy Katedr, natomiast informatycy zajmują się administracją domeny wydziałowej. Ocenę dostępu do informacji publicznej prowadzi Dziekan oraz Kierownik danej jednostki organizacyjnej. Ocena publicznego dostępu do informacji dokonywana jest na bieżąco na podstawie opinii pracowników, a także oceniana przez studentów, którzy po zakończeniu cyklu kształcenia wypełniają ankietę oceniającą dostęp do informacji. Zgodnie z zapisami Regulaminu Wydziału Prawa i Nauk Społecznych do kompetencji i obowiązków prodziekana ds. ogólnych i współpracy międzynarodowej należy m.in. monitorowanie publikowania informacji na wydziałowej stronie internetowej. Pracownicy i studenci (np. samorząd, koła naukowe) Wydziału zgłaszają prośbę o opublikowanie treści na stronach Wydziału do prodziekana ds. ogólnych i współpracy międzynarodowej, treści te są publikowane przez pracownika Centrum Informatyki przebywającego na Wydziale.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Informacja o studiach na kierunku bezpieczeństwo narodowe jest dostępna publicznie dla szerokiego grona odbiorców. Strona jest dostępna bez ograniczeń czasowych i technicznych. Strona Uczelni umożliwia oprócz języka polskiego prezentowanie treści w języku angielskim, co powoduje znaczne rozszerzenie możliwości prezentowania treści ze strony także dla osób nieznających języka polskiego. Informacje o studiach obejmują cele kształcenia, warunki studiowania, programy z efektami uczenia się i metodami ich weryfikacji, a także charakterystykę specjalności. Na stronach można znaleźć podstawowe akty prawne w tym regulaminy i inne przepisy. Opisany jest także proces rekrutacji na studia. Strona jest dostosowana dla osób z niepełnosprawnościami w zakresie widzenia. Informacje o programie studiów, warunkach studiowania, przepisach prawa są dostępne na stronie internetowej Uczelni, a poruszanie się po stronie jest nie do końca intuicyjne. Uczelnia przewiduje w swoich procedurach monitorowanie aktualności, rzetelności i zrozumiałości prezentowanych treści, a udział w tej procedurze mają interesariusze wewnętrzni. Zabezpieczenie informatyczne Wydziału jest realizowane przez Centrum Informatyki, Sekcja Utrzymania Teleinformatycznej Infrastruktury Wydziałów. Do obowiązków pracowników Centrum (zgodnie z zakresem obowiązków) należy m.in. prowadzenie serwisów www Wydziału zgodnie z obowiązującymi na Uczelni zasadami.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie stwierdzono

Rekomendacje

Nie sformułowano

Zalecenia

Nie sformułowano

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Doskonalenie jakości kształcenia oraz nadzór merytoryczny nad kierunkiem studiów zapewnia Uczelniany System Zapewniania Jakości Kształcenia (USZJK). Działania systemu zapewniającego jakość kształcenia na ocenianym kierunku w obszarze projektowania, zatwierdzania, monitorowania i doskonalenia programu studiów oraz uczestnictwo w tych procesach interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych, są określone w przepisach dotyczących jakości kształcenia. Kompetencje i zakres odpowiedzialności w przedmiotowym zakresie - w szczególności władz Uczelni i Wydziału - określa Statut Uczelni, Regulamin Organizacyjny i Regulamin Studiów oraz zakresy obowiązków poszczególnych pracowników. Nadzór merytoryczny i organizacyjny nad kierunkiem studiów bezpieczeństwo narodowe na poziomie wydziału sprawują: Dziekan, Prodziekan ds. Kształcenia, Dyrektor Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie oraz Zastępca Dyrektora Instytutu ds. Kształcenia. Nadzór administracyjny sprawuje pracownik administracyjny z działu dydaktyki WPiNS przypisany do kierunku bezpieczeństwo narodowe oraz pracownik administracyjny z dziekanatu.

Uczelniany System Zapewniania Jakości Kształcenia odnosi się do wszystkich etapów i aspektów procesu kształcenia, obejmuje działania na rzecz doskonalenia programów studiów oraz weryfikacji efektów uczenia się na wszystkich kierunkach, formach i poziomach studiów wyższych. Uwzględnia ocenę realizacji zakładanych efektów uczenia się, opinie studentów i absolwentów po zakończeniu cyklu kształcenia, a także opinie nauczycieli akademickich oraz pracowników niebędących nauczycielami akademickimi. Ponadto system bierze pod uwagę wnioski z monitorowania karier zawodowych absolwentów oraz potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego. Do kompetencji wyżej wskazanych gremiów należy m.in. nadzór nad jakością kształcenia, zapewnianie i ocenianie jakości kształcenia, monitorowanie programu studiów, przeprowadzanie okresowego przeglądu i weryfikacji programów studiów, a także opracowywanie procedur dotyczących kluczowych zagadnień i obszarów związanych z polityką projakościową. Obejmuje to projektowanie, monitorowanie i wprowadzanie zmian w koncepcji kształcenia, efektach uczenia się oraz w programie studiów; hospitacje zajęć dydaktycznych; proces dyplomowania dla poszczególnych kierunków studiów wraz z oceną i monitorowaniem zaprojektowanych procesów, wymagań stawianych pracy dyplomowej oraz organizacji i przebiegu dyplomowania; monitorowanie stopnia osiągania przez studentów efektów uczenia się; monitorowanie i ocenę infrastruktury uczelnianej pod kątem potrzeb studentów i pracowników; ocenę narzędzi wsparcia studentów w procesie kształcenia; monitorowanie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz celowości doboru reprezentantów otoczenia społeczno-gospodarczego dla kierunku administracja. Opracowywanie, zatwierdzanie oraz wprowadzanie zmian w programie studiów odbywa się formalnie, zgodnie z wewnętrznymi

procedurami obowiązującymi na Uczelni. W procesie doskonalenia programów studiów oraz zapewniania jakości kształcenia uczestniczą, zgodnie z przyjętymi procedurami, Uniwersytecka Komisja ds. Kształcenia (UKK) oraz Wydziałowe Komisje ds. Kształcenia (WKK). W ramach UKK działają: Zespół ds. Monitorowania Programów i Efektów Uczenia się, Zespół ds. Ewaluacji Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK) oraz Zespół ds. Kadry Dydaktycznej i Procesu Kształcenia. W ramach WKK działają: Kierunkowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia (KZJK) powołane dla wszystkich kierunków studiów oraz Zespoły ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia na Wydziale (ZEJKW). Aby zapewnić realizację programów studiów na odpowiednim poziomie jakości, opracowano Procedurę oceny funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, która określa tryb i zasady przeprowadzania tej oceny, w tym dokumentowanie procesu. Zgodnie z założeniami Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, programy studiów są systematycznie oceniane i doskonalone przez komisje i zespoły działające w ramach WSZJK. Monitoring programów studiów odbywa się na kilku poziomach. Każdego roku, w pierwszej kolejności, programy studiów są poddawane analizie przez Kierunkowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia. Zespoły te sprawdzają aktualność treści i literatury w kartach zajęć oraz we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, analizują harmonogram studiów (plan zajęć) pod kątem przydatności konkretnych zajęć/grupa zajęć w pracy zawodowej. Na poziomie Wydziału monitoring jakości kształcenia prowadzony jest przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia – Zespół ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia (ZEJKW). Każdego roku akademickiego ZEJKW dokonuje analizy i oceny m.in. programów kształcenia wraz z kartami zajęć, porozumień dotyczących praktyk zawodowych, protokołów z posiedzeń Kierunkowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia, realizacji hospitacji zajęć dydaktycznych, dyscypliny odbywania zajęć dydaktycznych oraz udostępnienia opisu sylwetki absolwenta zgodnej ze specjalnością. Następnie programy studiów są co roku kontrolowane przez Zespół ds. Monitorowania Programów i Efektów Uczenia w ramach wewnętrznej kontroli.

Uczelnia systematycznie wdraża innowacje dydaktyczne, osiągnięcia nowoczesnej dydaktyki akademickiej, współczesną technologię informacyjno-komunikacyjną, w tym narzędzia i techniki kształcenia na odległość. Ponadto w procesie nauczania wykorzystywane są takie metody dydaktyczne jak: metoda symulacji, metoda projektu, metoda studium przypadku czy techniki: technika dyskusji, technika gry dydaktycznej.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów. Rekrutacja na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studia pierwszego i drugiego stopnia na profilu ogólnoakademickim prowadzona była na podstawie uchwały nr 101/2023 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 29 czerwca 2023 roku w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe w roku akademickim 2024/2025. Szczegółowe kryteria kwalifikacji kandydatów na kierunku bezpieczeństwo narodowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia zostały określone w załączniku nr 1 do uchwały nr 101/2023 w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe w roku akademickim 2024/2025.

Monitorowanie programów studiów odbywa się na bieżąco z udziałem nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Warto podkreślić, że na początku roku akademickiego 2024/2025 opracowano i skierowano po raz pierwszy dodatkowe ankiety do nauczycieli akademickich i studentów kierunku bezpieczeństwo narodowe dotyczące oceny okresowej wybranych komponentów jakości kształcenia. Oprócz tego okresowego przeglądu programów studiów dokonuje WZJK. Monitorowanie i przegląd polegają na sprawdzaniu m.in. zgodności treści kształcenia z koncepcją kształcenia na kierunku, weryfikacji grup zajęć do wyboru pod kątem ich

przydatności i adekwatności do zmian na rynku pracy, aktualizacji sylwetki zawodowej absolwenta, kontroli zgodności przekazywanych treści z zapisami w kartach zajęć, wykluczaniu powtórzeń treści programowych czy aktualizacji literatury. Proces ten odbywa się według wewnętrznej procedury opracowanej i wdrożonej w ramach systemu jakości kształcenia.

W związku z tym zasadnym jest stwierdzenie, że przeprowadzana jest systematyczna ocena programu studiów obejmująca: efekty uczenia się oraz wnioski z analizy ich zgodności z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, system ECTS, treści programowe, metody kształcenia, w tym metody kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, praktyki zawodowe, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a także wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów.

Do przeglądu kierunku bezpieczeństwo narodowe wykorzystywane są m.in.: wyniki badania opinii studentów, wyniki realizacji procedury ewaluacji prac dyplomowych i etapowych, wyniki procedury monitorowania karier zawodowych absolwentów, wyniki procedury weryfikacji osiągania efektów uczenia się, wyniki semestralnej oraz rocznej oceny jakości kształcenia na ocenianym kierunku, jak również wyniki cyklicznej oceny kadry w obszarze naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym. Zatem systematyczna ocena programów studiów jest oparta o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji, których zakres i źródło powstawania są trafnie dobrane do celów i zakresu oceny.

Opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych brane są pod uwagę przy dokonywaniu systematycznej oceny programów studiów. Ich opinie mają bezpośredni wpływ na doskonalenie programów studiów oraz na podejmowanie decyzji o uruchomieniu nowych specjalności.

Wnioski z systematycznej oceny programu studiów są wykorzystywane do ustawicznego doskonalenia tych programów, jak również w planowaniu strategicznym. Zalecenia i rekomendacje dotyczące programów studiów są przedstawiane przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych podczas formalnych i nieformalnych spotkań. Oprócz tego w procesie ustawicznego doskonalenia programu studiów są wykorzystywane wnioski z obserwowanych trendów na rynku pracy i w gospodarce, zwłaszcza przy podejmowaniu decyzji dotyczących oferowanych specjalności.

Jakość kształcenia na kierunku bezpieczeństwo narodowe stanowiła przedmiot oceny dokonanej przez Polską Komisję Akredytacyjną w 2019 r. Należy podkreślić, że w celu doskonalenia programów studiów, w Uczelni analizowane są wyniki zewnętrznych ocen jakości kształcenia a sformułowane w ich ramach uwagi są przedmiotem analizy i refleksji w przedmiotowym zakresie a wnioski na bieżąco wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia, w tym również na ocenianym kierunku.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zapewniony jest kompleksowy nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kształceniem na kierunku bezpieczeństwo narodowe. Zakres odpowiedzialności poszczególnych osób

nadzorujących kierunek, w tym odpowiedzialność za zapewnienie i doskonalenie jakości kształcenia, został jasno określony. Zatwierdzanie programu studiów oraz wprowadzanie zmian oraz procedury przyjęcia na studia odbywają się zgodnie z formalnie ustalonymi zasadami. Corocznie przeprowadza się ocenę programu studiów na podstawie opinii interesariuszy procesu kształcenia oraz wyników nauczania. Wyniki tej oceny służą do doskonalenia programu, głównie poprzez wprowadzanie zmian w kartach zajęć. W ocenie programu studiów uczestniczą zarówno interesariusze wewnętrzni (nauczyciele akademicki oraz studenci), jak i zewnętrzni (pracodawcy i absolwenci).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie stwierdzono

Rekomendacje

Nie sformułowano

Zalecenia

Nie sformułowano